

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

VLAAMS RECHTSGENOOTSCAP TE LEUVEN

Algemene vergadering van Zondag 21 Juni 1953

DE TOEKOMSTMOGELIJKHEDEN VOOR DE JONGE DOCTORS IN DE RECHTEN

Door het Vlaams Rechtsgenootschap (vereniging van de Vlaamse oud-studenten van de Rechtsfaculteit te Leuven) wordt op Zondag 21 Juni een algemene vergadering belegd, waarop de bespreking zal worden ingeleid door Prof. Dr Robert Vandeputte, voorzitter van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid (in verband met de privé-sector en de kolonie); door Prof. Dr Fr. Em. De Visschere, vast wervingssecretaris (in verband met de administratie van Staat, provincie en gemeente), en door Mr K. Van Baarle, lid van de Tuchtraad van de Balie te Antwerpen (in verband met de balie).

Alles laat voorzien dat het actuele probleem in de eerstkomende jaren scherp op de voorgrond zal treden.

Zo zal, bijvoorbeeld, de beperking van het aantal magistraten en notarissen de mogelijkheden verminderen, terwijl het aantal kandidaten voor de vacante plaatsen naar alle waarschijnlijkheid voortdurend zal aangroeien. Door verscheidene recente koninklijke besluiten werd, in Wallonië, een aantal notariële standplaatsen afgeschaft; in Vlaanderen en te Brussel werden enkele nieuwe gecreëerd.

De wet van 3 April 1953 betreffende de rechterlijke inrichting bepaalt het aantal magistraten van het Hof van Cassatie, de Hoven van Beroep, de Rechtbanken van eerste aanleg en de Rechtbanken van Koophandel. Om de grote achterstand van fiscale zaken in te halen, worden, tot 31 December 1954, in de drie Hoven van Beroep samen, 12 bijgevoegde plaatsen van raadsheer, 4 bijgevoegde plaatsen van advocaat-generaal en 10 van substituut procureur-generaal opgericht. Volgens de tabellen, die aan de wet gehecht zijn, wordt het totale getal beroepsmagistraten (raadsheren, rechters en leden van het parket), voor gans het land teruggebracht tot een maximum van 846 leden. Hierbij wordt geen rekening gehouden met de nieuwe bijgevoegde plaatsen in de Hoven van Beroep.

Hierin zijn niet begrepen de vrederechters, politierechters, voorzitters van Werkrechtersraden van Beroep, griffiers van het Hof van Cassatie, hoofdgriffiers van de Hoven van Beroep, referendarissen bij de Rechtbanken van Koophandel, assessoren bij de Werkrechtersraden, bevens de leden van de Raad van State, van de Krijgshoven en de Krijgsraden, enz.

De vermindering van het aantal plaatsen in de magistratuur is aanzienlijk in Wallonië en te Brussel, eerder gering in Vlaanderen. Aldus wordt de bezetting van de Hoven en Rechtbanken meer in overeenstemming gebracht met de demographische werkelijkheid en tevens met het aantal te behandelen zaken.

Het zal wel overbodig zijn hier de aandacht te vestigen op het feit dat sedert verscheidene jaren een zeker aantal vredegerechten zonder titularis werd gelaten en dat de dienst verzekerd wordt door de vrederechter van een aanpalend kanton of van een kanton van hetzelfde arrondissement. Een herziening van de grenzen van de vredegerechten zal hierin vermoedelijk wel verandering brengen, maar geen of zeer weinig mogelijkheden scheppen voor nieuwe benoemingen.

Een element dat ook niet uit het oog mag worden verloren, is de opmerkelijke verjonging van de Belgische magistratuur, die in verband staat met de talrijke benoemingen sedert einde 1944 gedaan. Wat beduidt dat, in normale omstandigheden, rekening gehouden met de reductie van het huidige aantal magistraten (dat het vastgestelde maximum nog steeds overtreft), de toekomstmogelijkheden voor de jonge juristen in de magistratuur in de eerstvolgende jaren zeer beperkt zullen zijn en nadien ook niet aanzienlijke mate zullen stijgen.

Guido VAN DIEVOET,
Secretaris.

I. DE TOEKOMSTMOGELIJKHEDEN VAN DE JONGE BELGISCHE JURIST IN DE PRIVE-SECTOR EN IN DE KOLONIE

Samenvatting van het Praedict van Professor Dr Robert VANDEPUTTE

1. — Volgens de gegevens van de volkstelling van 1937 beliep op dat ogenblik het aantal van de doctors in de rechten meer dan 6.600. Tot 8.500 was het aantal opgeklommen in 1947, bij een nieuwe volkstelling. Dat het doctoraat in de rechten een bijzondere aantrekkingskracht uitoefent op de jeugd, moge blijken uit het feit dat volgens de verslagen van de Universitaire Stichting alleen in de loop van de laatste 15 jaren maar dan 5.000 diploma's van doctor in de rechten door 's lands Hogescholen werden afgeleverd. Wellicht mag er gewag worden gemaakt van een lichte vermindering van het aantal der studenten in de rechten voor de laatste jaren. Zeer uitgesproken is deze strekking tot vermindering der inschrijvingen in de Rechtsfaculteit nochtans niet.

2. — Een aanzienlijk procent van de doctors in de rechten blijft bij een Balie ingeschreven. In strijd met hetgeen soms gemeend wordt, behoudt de opslorping van doctors in de rechten door het zakenleven eerder beperkte afmetingen.

3. — Weliswaar zijn er in familiezaken meer bedrijfshoofden dan voorheen die door hun zoon college laten lopen in een Rechtsfaculteit. Ze beschouwen — trouwens niet ten onrechte — dat het doctoraat in de rechten aan hun opvolger in de zaak een zekere standing en een zekere intellectuele vorming zal verschaffen.

4. — Ook in de grote kapitalistische ondernemingen worden thans meer doctors in de rechten aangeworven dan in vroegere jaren. In het begin van de 20e eeuw en zelfs nog onmiddellijk na de tweede wereldoorlog, was het bijna een zeldzaam iets, wanneer een grote onderneming een jurist in dienst nam voor het beheer van haar betwiste zaken. Dit is nu niet meer het geval. Zowel voor de behandeling van rechtsvraagstukken (ook eventueel van fiscale of sociale aard) als voor het bestuur van secretariatsdiensten en het opstellen van belangrijke bescheiden, beschikken de voornaamste bedrijven over doctors in de rechten die deel uitmaken van hun bestendig personeel.

In vergelijking tot het aantal diploma's van doctor in de rechten die jaar in, jaar uit worden uitgereikt, zijn de behoeften van het zakenleven evenwel gering.

Het is merkwaardig dat zo weinig juristen worden opgenomen door de basisnijverheden, ja zelfs door de verzekeringsmaatschappijen. In de banken en in de financieringsmaatschappijen treft men er meer aan, vooral sinds het einde van de tweede wereldoorlog. Maar nogmaals moet worden beklemtoond dat dit verbruik door financiële ondernemingen niet in verhouding is tot de jaarlijkse productie van onze Universiteiten.

5. — De aanwerving van doctors in de rechten door de bedrijven geschiedt hoofdzakelijk op basis van persoonlijke relaties. Het ondernemingshoofd dat tot een dusdanige aanwerving wenst over te gaan, neemt de zoon van een familielid of van een vriend of van een belangrijk cliënt: deze handelwijze laat hem toe over zekere inlichtingen betreffende de kandidaat te beschikken en beovert hem derhalve vertrouwen in. De benoeming kan zelfs in zekere gevallen zijn zaken-cijfer met bloedverwanten en aanverwanten van de aangestelde doctor in de rechten verhogen.

De op de Universiteit bekomen graad of zelfs, in de allergrootste bedrijven, de uitslag verkregen bij het onderstaan van een proef die door het bedrijf zelf wordt ingericht, kunnen de benoeming eveneens beïnvloeden.

6. — Een doctor in de rechten die in het zakenleven carrière wenst te maken, heeft er alle belang bij zijn juridische vorming aan te vullen door studies van economische, commerciële of financiële aard. Wanneer hij aldus over twee diploma's beschikt, worden zijn kansen om een broodwinning te vinden ongetwijfeld beter.

7. — In de kolonie kan de doctor in de rechten hoofdzakelijk drie soorten van betrekkingen nastreven: de magistratuur, de administratie, de loopbaan van advocaat. Slechts zeer uitzonderlijk wordt een doctor in de rechten aangeworven door een koloniale onderneming. Men hebbe echter weeral geen illusies. Het totaal aantal magistraten lijkt slechts de 100 te benaderen (terwijl er in België ruim 1.200 zijn) en de verschillende balies tellen samen niet meer dan 60 advocaten.

II. DE TOEKOMSTMOGELIJKHEDEN IN DE ADMINISTRATIE VAN STAAT, PROVINCIE EN GEMEENTE

*door Prof. Dr Fr. E. DE VISSCHERE,
Vast Wervingssecretaris*

DE JURIST IN OVERHEIDSDIENST

A. De Centrale Rijksbesturen

Vóór het van kracht worden van het koninklijk besluit van 2 October 1937, waarbij het statuut van het

Rijkspersoneel gevestigd werd, hadden de Ministers over het algemeen het recht om vrij de ambtenaren te benoemen. Slechts in enkele departementen werden regelmatig wervingsexamens ingericht (1). Thans gel-

(1) Zie daarover het eerste verslag van de heer Camu, Koninklijk Commissaris voor de administratieve hervorming, 1937, blz. 5 en vlg.

den, in het raam van het genoemde statuut, algemeen bindende regelen op het stuk van de werving, zowel wat de toelatingsvereisten als wat de wervings-examens betreft (2).

Hier volgt dan allereerst een bondig overzicht van het thans bestaande wervingsstelsel, in zoverre het voor de universiteiten van belang is. Daarna zal worden nagegaan, op welke toekomstmogelijkheden voor de eerstkomende jaren er redelijkerwijze kan worden gerekend.

a) De werving van de in vast verband te benoemen ambtenaren.

Toelatingsvereisten. Om tot de eerste categorie te worden toegelaten dienen de kandidaten houder te zijn van een einddiploma van hoger onderwijs, dat na vier jaren studiën werd uitgereikt (3). Zij mogen niet meer dan 35 jaar oud zijn, doch deze leeftijdsgrens wordt op 45 jaar gebracht voor de kandidaten, die het voordeel kunnen genieten van de prioriteitswet van 3 Augustus 1927/27 Mei 1947.

De doctor in de rechten kan toegelaten worden tot de aanvangsbetrekking van :

- a) adjunct-rechtskundig adviseur;
- b) bestuurssecretaris;
- c) ambtenaar der eerste klasse in de buitenlandse dienst van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (diplomatieke carrière).

De best bezoldigde aanvangsbetrekking is die van adjunct-juridisch adviseur (aanvangswedde van 132.000 frank, gaande over 25 jaar tot een maximum van 198.000 frank). Deze betrekkingen zijn echter gering in aantal, en om er voor in aanmerking te komen dienen de kandidaten een zekere juridische ondervinding te hebben opgedaan, hetzij aan de balie, hetzij in rechterlijke functiën, hetzij in lagere administratieve diensten (gewoonlijk vereist aantal jaren praktijk : 3).

Doorgaans zal de universitair zijn administratieve loopbaan als bestuurssecretaris aanvangen.

Bij koninklijk besluit van 30 Maart 1939 werd de nieuwe graad van bestuurssecretaris ingesteld, en in de eerste categorie gerangschikt (aanvangswedde van 114.000 fr., gaande over 25 jaar tot een maximum van 180.000 frank). De bedoeling was de universiteiten een ruimer deel te geven in de hoge leiding van het bestuur. In verband daarmee lezen we in het verslag aan de Koning, dat het genoemde besluit voorafging :

« De benaming bestuurssecretaris duidt de universitair aan die in het examen voor toelating tot de proeftijd voor de eerste categorie geslaagd is en een gunstige rangschikking bekwaam. Zijn toestand in de administratie is te vergelijken met deze van de staf-officiëren in het leger.

» De bestuurssecretaris is een intellectueel die door zijn algemene vorming, zijn kennis en de selectie waaraan hij onderworpen werd, natuurlijkerwijze voorbestemd is om in de toekomst commandoposten te bekleden. Het mangelt hem aan administratieve praktijk en technische kennis in verband met de aard der functie die hij zal uitoefenen. De ervaring moet die leemte aanvullen.

(2) Nuttig te raadplegen is de door de heer Halewyck de Heusch gepubliceerde studie : *Le Recrutement des Agents de l'Etat*, Institut de Sociologie Solvay, 1945, Bruxelles.

(3) Het is bekend, dat het Rijkspersoneel vier categorieën omvat, waarvan de eerste die is der eigenlijke ambtenaren, aan wie de leidingfunctiën werden toevertrouwd. De beambten der tweede categorie kunnen onder zekere voorwaarden aan z.g. overgangsexamens tot de eerste categorie deelnemen, ook indien zij niet in het bezit zijn van een diploma van hoger onderwijs.

» De functies die hem zullen toevertrouwd worden, kunnen van zeer uiteenlopende aard zijn. Zijn vroegere voorbereiding maakt hem vooral geschikt om functies van intellectuele en wetenschappelijke aard, werk dat studie, initiatief en adviezen omvat, te vervullen.»

De steeds verder gaande specialisatie van de functies heeft als gevolg, dat de betrekkingen van bestuurssecretaris thans in verscheidene groepen worden ingedeeld, zodat alleen de houders van welbepaalde diploma's op sommige posten aanspraak kunnen maken.

Aldus worden de betrekkingen, waarin uitsluitend juridisch werk wordt gepresteerd, veelal alleen aan juristen toevertrouwd, het moge nu gaan over de centrale juridische dienst van het departement dan wel om verscheidene andere afdelingen ervan, waarin rechtsaangelegenheden worden behandeld.

Anderszids zullen de gediplomeerden in de sociale, economische, financiële of administratieve wetenschappen, elk van hun kant, zekere betrekkingen als monopolie toegewezen krijgen. Men denke aan zekere functies in het ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg, in het ministerie van Economische Zaken en Middenstand en in het ministerie van Financiën.

Ten slotte blijven er een aantal minder gespecialiseerde betrekkingen over, die in het bereik liggen van universiteiten met een verschillende vorming, en ter verkrijging waarvan de doctor in de rechten met de gediplomeerden van andere faculteiten zal mededingen.

Het is nuttig er de aandacht op te vestigen, dat door de band geen baliepraktijk e.d. vereist wordt van wie een plaats als bestuurssecretaris postuleert, dit in tegenstelling met wat het geval is wat de functie als adjunct-juridisch adviseur betreft.

De carrière in de Buitenlandse Dienst van het ministerie van Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel staat insgelijks voor de juristen open. Zij worden tot het diplomatiek examen toegelaten, samen met de andere kandidaten, die na vier jaar studie een universitair einddiploma behaald hebben. De laureaten van het diplomatiek examen krijgen onmiddellijk toegang tot de eerste categorie (aanvangswedde 114.000 frank). Na het succesvol doorbrengen van de proeftijd worden hun de bevorderingen in de diplomatieke carrière toegekend (gezantschapsattaché, gezantschapsraad, enz.).

Aanwervingsexamens. Om tot de overheidsdienst te worden toegelaten, dienen de kandidaten te slagen in een door het Vast-Wervingssecretariaat ingericht vergelijkend examen. Zij die in het examen slagen, worden, binnen de perken van het aantal vacante betrekkingen en in de orde van de door hen bekomen rangschikking, tot de proeftijd toegelaten. Vóór het examen wordt een minimum aantal betrekkingen als inzet vastgesteld, met dien verstande dat deze betrekkingen onmiddellijk te begeven zijn. De kandidaten die niet in nuttige orde werden geclassieerd, worden dan opgenomen in een reserve, waarvan de geldigheidsduur slechts verstrijkt op het einde van het jaar na dat waarin het vergelijkend toegangsexamen werd afgenomen. Zij kunnen tot de dienst worden toegelaten indien zich, tijdens de genoemde periode, vacatures mochten voordoen in de administratieve kaders ter aanvulling waarvan het examen werd uitgeschreven.

De aanwervingsexamens voor toegang tot de eerste categorie omvatten een schriftelijk gedeelte en een mondeling gedeelte over de algemene vorming der kandidaten; daarenboven een mondeling gedeelte over bepaalde vakken. De twee hiernavolgende voorbeelden mogen hier als toelichting dienen.

Vergelijkend examen voor toelating tot de betrekking van adjunct-rechtskundig adviseur bij de Algemene Diensten van het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand.

Examenvakken	Betrekkelijke waarden	Vereiste minima
A. <i>Schriftelijke proef over de algemene vorming</i> (3½ uur) Samenvatting en commentaar van een voordracht over een onderwerp van algemene aard.	4	48 p. op 80
B. <i>Conversatieproef.</i> Onderhoud over kwesties van algemene aard.	2	24 p. op 40
C. <i>Schriftelijke proef over bepaalde vakken.</i> I. <i>Verplichte vakken :</i> 1. Grondwettelijk recht en administratief recht. 2. Handelsrecht. 3. Burgerlijk recht.	2 2 2	20 p. op 40 20 p. op 40 20 p. op 40
II. <i>Keuzevakken (één naar keuze) :</i> 1. Begrippen van strafrecht en van strafvordering. 2. Begrippen van burgerlijke rechtspleging. 3. Volkenrecht. 4. Openbare financiën en budgetair recht. 5. Beroepskundigheden.	3	30 p. op 60

108 p op 180

N.B. — Voor de omstandige opgave der examenstof, worden de kandidaten naar de bijlage verwezen. Zij gelieven in hun aanvraag tot deelneming aan het vergelijkend examen de twee keuzevakken te vermelden waarover zij wenssen ondervraagd te worden.

Vergelijkend examen voor toelating tot de proeftijd in de betrekking van bestuurssecretaris (doctor in de rechten) bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel.

Examenvakken	Betrekkelijke waarden	Vereiste minima
A. <i>Schriftelijke proef over de algemene vorming</i> (4 uren). Samenvatting en commentaar van een voordracht over een onderwerp van algemene aard.	4	48 p op 80
B. <i>Conversatieproef</i> (ongeveer 15 minuten). Onderhoud over kwesties van algemene aard.	2	24 p. op 40
C. <i>Proef over bepaalde vakken :</i> 1. <i>Mondelinge proef over verplichte vakken</i> (ongeveer 45 min.) a) Grondwettelijk en administratief recht. b) Internationaal privaatrecht.	2 2	20 p. op 40 20 p. op 40
2. <i>Schriftelijke proef over keuzevakken</i> (4 uren — twee naar keuze) : a) Diplomatieke geschiedenis. b) Burgerlijk recht (Boek I : Personen). c) Burgerlijk recht (Boek III : Titel I : Nalatenschappen). d) Burgerlijk recht (Boek III : Titel II : Schenkingen en Testamenten). e) Staathuishoudkunde.	1 1	10 p. op 20 10 p. op 20

6/10 of
72 p. op 120

N.B. — Voor de omstandige opgave der examenstof, worden de kandidaten naar de bijlage verwezen. Zij gelieven in hun aanvraag het keuzevak te vermelden, waarover zij wenssen ondervraagd te worden.

De schriftelijke proef over de algemene vorming en de conversatieproef maken altijd deel uit van het examenprogramma. Ook het grondwettelijk en het administratief recht worden steeds als verplichte vakken voor de candidaat-bestuurssecretaris opgegeven. Voor de overige vakken wisselt het programma af al naar gelang van de aard van de dienst, waarin de candidaat zal worden te werk gesteld. Aldus wordt,

om maar één voorbeeld te nemen, de staathuishoudkunde niet zelden als tweede vak opgelegd. Het diplomatiek examen is gedeeltelijk naar een ander schema uitgebouwd. Wel omvat het de twee z.g. maturiteitsproeven — de schriftelijke proef over de algemene vorming en de conversatieproef — doch het grondwettelijk en administratief recht komen er niet in voor. Daarentegen wordt er een proef in aan-

getroffen over de grondige kennis van de diplomatieke geschiedenis (een schriftelijk en een mondeling gedeelte), een proef over de grondige kennis van een der drie vreemde talen : Engels, Duits of Spaans (een schriftelijk gedeelte, behelzende thema en versie, en een conversatie), en ten slotte een schriftelijke proef over de kennis van een andere, als tweede gekozen taal (versie alleen).

Voor al de ambtenaren der eerste categorie bedraagt de proeftijd 3 jaar. De stagedoende wordt slechts in vast verband benoemd, nadat hij, na beëindiging van de proeftijd, in een examen voor vaste aanstelling is geslaagd. Het examen voor vaste aanstelling is een beroepsexamen.

Bijzondere wervingsprocedure. Bij art. 18 van het Statuut van het Rijkspersoneel is het de Koning toegelaten personen, die een hoge administratieve, wetenschappelijke, technische of artistieke cultuur bezitten, van de voorgeschreven voorwaarden te ontslaan. Op die wijze kunnen kandidaten, die geen universitair diploma behaald hebben, zonder aan een examen te moeten deelnemen, in de eerste categorie benoemd worden. Ter vermijding van misbruiken, werd een tamelijk lange procedure, die de eindbeslissing voorafgaat, ingesteld. Aldus dient het inzicht van de Minister om van artikel 18 gebruik te maken in het Staatsblad bekend te worden gemaakt, wordt het advies van de wervingssecretaris en van de Directieraad van het Departement, waarin de benoeming geschiedt, ingewonnen, en beraadslaagt de Ministerraad ten slotte over de voorgestelde benoeming.

Gedurende de eerste jaren na de jongste wereldoorlog werd druk, en men mag wel zeggen vaak op onverantwoorde wijze, van de besproken mogelijkheid gebruik gemaakt. Sedert 1949 echter vallen slechts een paar benoemingen op grond van art. 18 te noteren.

Hier liggen in elk geval geen kansen, of althans geen normaal te berekenen kansen, voor de jongere afgestudeerden open.

* * *

Om een voldoende inzicht te krijgen in de administratieve verhoudingen, die op dit ogenblik de toekomst mogelijkheden voor de universitaireren bepalen, is het noodzakelijk iets te weten van het z.g. vraagstuk der tijdelijke beampten. Hierover mogen hier dan enkele bondige beschouwingen gegeven worden.

b) Het tijdelijk Personeel.

Werving van het tijdelijk Rijkspersoneel. Om tot de tijdelijke betrekkingen van de eerste categorie te worden toegelaten, dienen de kandidaten dezelfde diploma's te bezitten, als die vereist worden met het oog op een benoeming in vast verband. Anderzijds geldt voor hen niet steeds de verplichting aan een examen deel te nemen. Wel worden de tijdelijke personeelsleden in de eerste plaats aangeworven onder de kandidaten voor de beste betrekkingen die aan een toegangsexamen tot een vaste betrekking hebben deelgenomen en zich nog in de wervingsreserve bevinden, waarvan in dit Verslag reeds sprake was. Hierbij valt echter te wijzen op de beperkte geldigheidstermijn van die reserve, alsmede op het feit dat zulke reserve slechts kan gelden ten aanzien van vacaturen in bepaalde diensten, en wel in de administratieve kaders ter aanvulling waarvan het door die kandidaten afgelegde examen werd uitgeschreven. Bij ontstentenis van geldige reserve, beslist het wervingssecre-

tariaat vrij over de wijze van werving van het tijdelijke personeel. In dringende gevallen zullen benoemingen buiten een examen om kunnen gedaan worden, doch er werd, gedurende de 4 jongste jaren vooral, naar gestreefd zoveel mogelijk summier schiftingsexamens in te richten. In elk geval worden de rechten van de de prioritairen geëerbiedigd.

Ontstaan van het « tijdelijken-vraagstuk ». Het beginsel is, dat de tijdelijke Rijksambtenaar voor een zekere tijd en voor buitengewone werken wordt aangeworven (art. 1 van het Regentsbesluit d.d. 30 April 1947 houdende vaststelling van het statuut van het tijdelijk personeel). De Minister kan dan ook steeds, mits eerbiediging van een opzeggingstermijn van 3 maand, een einde maken aan het dienstverband. Zo luidt de theorie, doch de zaken liggen in feite geheel anders.

Van 1940 af werd de benoeming van beampten in vast verband stop gezet omdat, aldus heette het, de onder de wapens geroepen door vast-benoemden definitief zouden worden voorbijgestreefd. Tijdens de bezetting werd een groot aantal tijdelijken aangeworven. Dezelfde beweging zette zich verder met verhoogde kracht door gedurende de jaren 1945 en 1946, en vertraagde pas in 1947. Toch is men tot het begin van 1952, toen de werving bijna geheel werd geschorst, met het benoemen van tijdelijken voortgegaan. Het motief daartoe was dan, dat de werving in vast verband moest beperkt worden, in afwachting dat talrijke tijdelijken, die reeds op lange jaren dienst konden bogen, zouden zijn « geregulariseerd » geworden, d.w.z. geregulariseerd in vast verband.

Deze tijdelijken nu werden doorgaans niet met het oog op buitengewone, en derhalve echt tijdelijke, werken aangeworven : zij bezetten plaatsen in de vaste diensten of in besturen waarvan verwacht mag worden dat ze lange jaren zullen werken, men denke hier aan sommige diensten van het vroegere Ministerie van Wederopbouw. Dat deze ambtenaren, na meerdere jaren in overheidsdienst te hebben doorgebracht zich, althans moreel gerechtigd achten om aanspraken op de « regularisatie » te doen gelden, behoeft geen verwondering te wekken. Thans staat het ten anderen vrijwel vast, dat, ten gevolge van het nieuwe door de Regering ontworpen regularisatiestelsel, het merendeel van de tijdelijken in vast verband zullen benoemd worden.

Het bedoelde regularisatiestelsel is vrij ingewikkeld, want het behelst ook de gunst-behandeling van een groot aantal reeds in vaste dienst benoemde beampten die thans, opdat ze niet in een te onvoordelige positie zouden komen te staan tegenover de geregulariseerden, tot de hogere categorie zullen worden toegelaten. Velen onder hen zullen ook tot de eerste categorie worden toegelaten.

Massale regularisatie van de tijdelijken en toegang van beampten der hogere klasse tot de onmiddellijke hogere categorie : het gevolg daarvan is, dat de kansen van de jongere kandidaten, die nog niet tot de administratie behoren heel wat gedaald zijn. In het bijzonder is dat zó, wat de toegang tot de eerste categorie betreft.

Er zijn honderden regulariseerbare bestuurssecretarissen, die in tijdelijke diensten fungeren. In de diensten, die voor enkele tijd nog tot het Ministerie van Wederopbouw behoorden, worden er meer dan 200 aangetroffen. Zeker kunnen deze diensten, zoals reeds werd aangestipt, wel lange jaren blijven bestaan, doch blijvend zijn ze niet. Gaandeweg zullen de kaders beperkt worden, zoals dat nu reeds in de Weder-

opbouw diensten is geschied. De bestuurssecretarissen, die aldus hun vroegere werkkring verliezen, dienen dan te worden overgeheveld naar andere diensten, zodat er geen behoefte meer zal zijn aan nieuwe wervingen. Nu vertegenwoordigen de doctors in de rechten meer dan de helft van de regulariseerbare bestuurssecretarissen, waaruit onmiddellijk kan worden afgeleid dat hun toekomstmogelijkheden door de genoemde omstandigheden sterk in het gedrang komen.

c) Toekomstmogelijkheden.

Bemerking vooraf: Hier zal alleen onderzocht worden welke toekomstmogelijkheden bestaan met het oog op een benoeming in vast verband. Nu de regularisatie in het zicht is, heeft de Regering beslist, dat de tijdelijke benoemingen tot een strict minimum zullen worden teruggebracht.

Vooruitzichten. Het is niet mogelijk, zelfs bij benadering, een raming te maken van het aantal betrekkingen, die de eerstkomende jaren aan de juristen zouden kunnen toegewezen worden.

Sedert het van kracht worden van het Statuut van het Rijkspersoneel, kenden we geen normale wervingsperiode. We kunnen dus niet steunen op gegevens uit vorige jaren om daaruit, op grond van een te verwachten regelmaat, bepaalde vooruitzichten af te leiden.

Het wervingssecretariaat ving zijn bedrijvigheid aan in 1938, doch reeds in 1939 kwam de werving onder de oorlogsdruk te staan. De algemene gang van de benoemingen in Rijksdienst werd onder de bezetting door de oorlogseconomie bepaald. De jaren 1945 en 1946 zagen een geweldige aangroei van de rijksadministratie: bestaande diensten, zoals die der voedselvoorziening, werden heringericht en uitgebreid, terwijl gans nieuwe departementen, zoals de inmiddels reeds verzvonden ministeries van Wederopbouw (thans gedeeltelijk door Volksgezondheid en gedeeltelijk door Openbare Werken opgeslorpt), van Wederuitrusting en van Begroting uit de grond rezen, om het slechts bij enkele voorbeelden te laten. Na 1948 kwam er stabilisatie, doch ook nog tot het einde van 1951 kon de toestand niet als normaal worden aanzien. Het verdient de aandacht, dat in 1949, 1950 en 1951 nog talrijke universitaire werden aangeworven ten behoeve van het Ministerie van Wederopbouw en ook ten behoeve van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg en van het Ministerie van Koloniën. In de twee laatstgenoemde gevallen ging het er om het taalevenwicht zo goed mogelijk door de benoeming van Vlaamse kandidaten te herstellen.

De universitaire die tussen 1945 en 1951 hun candidatuur stelden, hebben van een buitengewoon gunstige conjunctuur kunnen genieten, die thans voorbij is.

Verder is thans ook nog niet uit te maken, in hoeverre de reeds besproken regularisatie der tijdelijke beampten de werving van jongere krachten zal in de weg staan. Zeker is alleen, dat deze werving de eerstkomende jaren zeer zal worden vertraagd.

De werving gedurende de jongste jaren. In de loop van de jaren 1950, 1951 en 1952 werden in totaal 198 doctors in de rechten in de centrale rijksdiensten aangeworven. Onder hen werden er slechts 23 in vast verband benoemd (8 Nederlandssprekenden en 15 Franssprekenden). Ten gevolge van de omstandigheden, waarvan reeds sprake was, werden vooral tijde-

lijken aangeworven, en wel 87 Nederlandssprekenden en 88 Franssprekenden.

Dit cijfer, n.l. 198 vertegenwoordigt meer dan 70 % van het aantal aanwervingen in de eerste categorie, indien we de technische betrekkingen, zoals die van ingenieur, geneesheer, e.d., buiten beschouwing laten. De juristen werden dus helemaal niet benadeeld.

Deze cijfers mogen echter, het weze herhaald, niet als grondslag genomen worden voor toekomstramingen. Vrijwel al deze benoemingen kwamen of het Ministerie van Wederopbouw, het Ministerie van Koloniën of van Arbeid en Sociale Voorzorg ten goede, en we konden reeds aantonen, waarom de statistiek in verband met deze ministeries juist geen voldoende houvast geeft voor de toekomst.

In elk geval is het onze indruk dat, voor de eerstkomende 2 of 3 jaar, niet op meer dan een 10-tal jaarlijkse wervingen van doctors in de rechten dient te worden gerekend, de wervingen in diplomatieke dienst ter zijde gelaten. Naderhand zal het cijfer geleidelijk stijgen. In normale periodes kan het gemakkelijk enkele tientallen bedragen, natuurlijk met sterke schommelingen.

Slechts op één aanwervingsexamen kan ongeveer jaarlijks gerekend worden, n.l. op een diplomatiek examen. Het aantal benoemingen in buitenlandse dienst ligt tussen de 10 en 15 per jaar (50 % voor de Nederlandse en 50 % voor de Franse taalrol). De doctors in de rechten worden tot het examen toegelaten en weten meer dan de helft van de te begeven betrekkingen te bemachtigen.

Bijkomende studiën. Uit het reeds gezegde blijkt het nut van bijkomende studiën voor de jurist. De economische, financiële, sociale en administratieve studiën komen hier in aanmerking.

Met de keuze van de bijkomende specialiteit gaat echter noodzakelijk een zeker risico gepaard. Het kan enkele jaren duren vooraleer de ene of de andere specialiteit bij de werving weer aan de beurt komt, zodat het behaalde diploma inmiddels nutteloos schijnt. Ook in dat geval is dat diploma nochtans niet zonder praktische betekenis: enerzijds verruimen de ondernomen studiën de algemene vorming en doen aldus de kansen op slagen stijgen in om het even welk aanwervingsexamen, en anderzijds kan het bezit van dat diploma later een vlugger promotie in de hand werken.

Besluit. Het zal waarschijnlijk enkele jaren duren, vooraleer de werving van universitaire haar normale omvang zal vertonen.

De jurist krijgt een ruim aandeel in de door universitaire te bezetten hogere betrekkingen. Wil men dit aandeel nog verruimen, dan zouden de belangen van de andere universitaire in het gedrang komen, of zouden nieuwe betrekkingen in de eerste categorie dienen gecreëerd te worden. Het zou o.i. weinig verantwoord zijn deze richting uit te gaan.

Wellicht zou een andere oplossing kunnen overwogen worden.

Een aantal functiën van de tweede categorie zouden ten gunste van de universitaire kunnen voorbehouden worden, met een zekere verhoging van de aan die betrekkingen verbonden wedde. Dit zou de redding betekenen voor universitaire, en in het bijzonder voor juristen, die geen andere uitkomst zien. Het nadeel van deze oplossing is echter dat deze beampten veel moeilijker promotie zullen maken in de eerste categorie, waarin ze zich, als universitaire, normaal zouden moeten bevinden, en dat ze zich aldus gedeclasseerd zullen voelen.

B. Provinciën en gemeenten

De werving van het personeel, dat in dienst staat aan de plaatselijke besturen, is niet gecentraliseerd.

Hierop valt echter één uitzondering te noteren. Zij betreft de aanwerving van de beambten die rechtstreeks werken onder toezicht van de gouverneur. Deze beambten worden door de gouverneur benoemd, doch hun aanwerving geschiedt meerendeels door tussenkomst van het Vast Wervingssecretariaat, volgens de door het Statuut van het Rijkspersoneel gevestigde regelen. Aldus zijn er bestuurssecretarissen, doctor in de rechten in deze provinciale diensten te werk gesteld.

Hierbij weze evenwel genoteerd dat de bestuurders en de afdelingshoofden, die onder de contrôle van de Gouverneur staan, wél door hem worden benoemd, doch dan uit een door de Bestendige Deputatie op te maken lijst van drie kandidaten, zodat het wervingssecretariaat hier uiteraard niet heeft tussen te komen.

Voor het overige worden de vereisten om toegang te krijgen tot de plaatselijke administratieve diensten door de provinciale en gemeentelijke overheden zelf bepaald. Bij ontstentenis van eenheidsstatuut, is het niet mogelijk met nauwkeurigheid de kansen te schatten die hier voor de jurist bestaan. Alleen kan worden vastgesteld, dat er thans méér en méér op universitair en op juristen beroep wordt gedaan voor het vervullen van functiën zoals die van gemeentesecretaris, van ambtenaar in de diensten der geschillen e.d.

Naar een algemeen statuut van het provinciaal en gemeentelijk personeel? Vóór enkele tijd, werd een voorontwerp van wet houdende vaststelling van het statuut van het personeel der plaatselijke besturen, door de diensten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken opgesteld. Inmiddels zijn tegenvoorstellen ingediend geworden en staat het thans nog niet vast hoe het ontwerp er ten slotte zal uit zien.

Waarschijnlijk toch zullen de volgende principes in het statuut geschreven worden :

De functiën worden in 4 categorieën ingedeeld. De eerste klasse omvat de betrekkingen van bureauchef en de daarboven liggende rangen en de tweede klasse de betrekkingen van onderbureauchef en redacteur. De betrekkingen van secretaris, ontvanger, commissaris van politie, en die van veldwachter worden in verschillende klassen ingedeeld, rekening houdend met de belangrijkheid van de gemeente.

Om tot de eerste klasse te worden toegelaten, is het vereist houder te zijn van een diploma van studiën van hoger of daarmee gelijkgesteld onderwijs; voor de tweede klasse worden in aanmerking genomen de beëindigde studiën van hoger middelbaar

onderwijs, of zelfs de lagere middelbare studiën, indien de candidaat daarbij houder is van het diploma van de provinciale cursussen in de administratieve wetenschappen van de middelbare graad.

De personeelsleden zullen dan aangeworven worden op grond van een vergelijkend examen, dat door een openbare oproep tot de kandidaten dient te worden voorafgegaan.

De toegang tot de hogere categorie staat evenwel ook open voor de beambten der onmiddellijk lagere categorie, die vier jaar dienst hebben in deze lagere klasse. Wat in het bijzonder de overgang van de tweede naar de eerste klasse betreft, kan deze bevordering worden toegekend aan beambten, die geen universitair diploma bezitten : is de candidaat houder van een diploma van administratief recht dat bij Koninklijk Besluit zal worden vastgesteld, dan kan hij zelfs van het normale overgangsexamen ontslagen worden.

Is een plaats in de hogere categorie te begeven, dan is de gemeente of de provincie althans volgens de tekst van het eerste voorontwerp in beginsel vrij om twee wegen te kiezen : de aanwerving van een universitair, die buiten de administratie staat, bij wijze van vergelijkend examen, of de bevordering van een beambte der lagere klasse. Deze keuzemogelijkheid blijft bestaan, tenzij in het kader zelf zou worden bepaald, dat zekere betrekkingen alleen aan de houders van een universitair diploma zullen worden toegewezen.

De kaders van het personeel zouden voortaan, wat de provincie aangaat, door de provinciale raad worden vastgesteld, onder goedkeuring door de Koning, en wat de gemeente betreft, door de gemeenteraad met goedkeuring door de bestendige deputatie. Hier zal de hogere overheid invloed kunnen oefenen op de qualificatie van de ambten en op de vereisten die tot het bekleden ervan gesteld worden. Het ware nochtans verkeerd, zich voor te stellen dat het zou behoren de universitair systematisch op al de hogere functiën te laten beslag leggen.

Ongetwijfeld schijnt het best te verantwoorden, dat niet alleen de juridisch-gespecialiseerde betrekkingen, maar bv. ook het ambt van gemeentesecretaris, in belangrijke gemeenten althans, steeds aan een jurist zou worden toevertrouwd. Er zijn echter heel wat gevallen, waarin hogere functiën evengoed, of zelfs beter, door bekwame niet-universitairen kunnen vervuld worden, al was het maar omdat universitair niet steeds het best geschikt lijken om zich bij de bijzondere, plaatselijke werkkring aan te passen.

Toch liggen op het provinciaal en gemeentelijk gebied ruime mogelijkheden voor de universitair. Deze mogelijkheden kunnen tot ontplooiing komen in het raam van een weldoordacht personeelsstatuut.

III. DE TOEKOMSTMOGELIJKHEDEN IN DE BALIE

Samenvatting van het praeadvies van Mr K. VAN BAARLE, advocaat te Antwerpen

De essentiële functie van de advocaat : raadgeven, betwistingen door dadingen beslechten en pleiten, wordt in de huidige omstandigheden door zoveel personen en organismen waargenomen dat het niet te verantwoorden is aan een doctor in de rechten, die niet over uitzonderlijke capaciteiten, voldoende geldmiddelen en/of relaties beschikt, zijn kans, met hoop op definitief welslagen, aan de balie te wagen, en dit zelfs niet indien de balie sommige van haar traditionele opvattingen moest prijsgeven.

* * *

Door de bestendige groei der wetgeving zou normaal het beroep op een advocaat veelvuldiger moeten worden. Het tegenovergestelde schijnt echter aan de werkelijkheid te beantwoorden.

Verschillende oorzaken kunnen hiervoor aangeduid worden.

Raad wordt thans meestal gegeven door beroepsverenigingen en groeperingen waartoe de rechtzoekende zich bij voorkeur wendt; grote maatschappijen hebben eigen juridische diensten; de ontplooiing van het administratief-, fiscaal- en sociaal recht hebben

nieuwe gespecialiseerde raadgevers in het leven geroepen; ganse takken van het traditioneel recht zoals bv. de burgerlijke verantwoordelijkheid zijn het monopolie van de verzekeringsmaatschappijen geworden.

De verdediging ontsnapt grotendeels aan de advocaat: veel betwistingen worden door administratieve colleges opgelost; voor sommige rechtsmachten wordt de verdediging haast uitsluitend door afgevaardigden van een groepering waargenomen; de rechtsonderhorige verschijnt bij voorkeur zelf of bij volmacht, daar hij de kosten wenst te beperken.

* * *

Voor hen die over uitzonderlijke capaciteiten beschikken blijft de mogelijkheid open dat zij, spijs te bestaande toestanden, nog een cliënteel kunnen vormen.

Hetzelfde geldt voor hen die over voldoende geldmiddelen beschikken om in de eerste jaren een cliënteel te kunnen ontberen, of die dank zij relaties zich in een vroegtijdige cliënteel kunnen verheugen.

Het vormen van een cliënteel is echter uiterst moeilijk geworden daar de vrije keuze van een advocaat meer en meer tot de uitzondering behoort.

Het is de groepering waarbij de rechtsonderhorige raad inwint die uiteindelijk ook de keuze van de advocaat bepaalt.

Indien het principieel der C.A.S. verzekering uitgebracht moest worden op andere gebieden dan de burgerlijke verantwoordelijkheid, zal uiteindelijk in elk geding advocaat door de verzekeringsmaatschappij aangewezen worden.

De mogelijkheid om in het beroep te slagen hangt meer en meer af van relaties met hen die de rechten verdrongen: en dat een aanpassing aan de maatschappelijke evolutie wellicht veel kwaad had kunnen verhinderen.

Het is zeker niet van aard om het gezag van de advocaat te verhogen.

* * *

Niet ten onrechte wordt beweerd dat de traditioneel individualistische opvatting van het beroep mede oorzaak is dat de advocaat uit zijn essentiële functie werd verdrongen: en dat een aanpassing aan de maatschappelijke evolutie wellicht veel kwaad had kunnen verhinderen.

Zonder wetgevende maatregelen die het beroep beschermen, is het niet te verwachten dat de balie met eigen mogelijkheden het verloren terrein kan herwinnen.

Niet alleen dient aan de advocaat het monopolie der verdediging voor alle rechtbanken en rechtsprekende colleges verleend te worden, doch tevens dient zijn bijstand — in het belang der rechtsbedeling zelf — als principieel-verplichtend te worden opgelegd.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 24 Februari 1953.

Voorzitter: M. de Clippele.

Raadsheer-verslaggever: M. Vandermersch.

Advocaat-generaal: M. Ganshof van der Meersch.

Belastingen. — Beperkende uitlegging van artikel 44, § 1/5° van de samengeordende wetten op de inkomstenbelasting.

Artikel 44, § 1, 5° van de samengeordende wetten op de inkomstenbelasting moet beperkend worden uitgelegd; deze wetsbepaling bedoelt uitsluitend de renten, die door de belastingplichtige worden uitbetaald krachtens een wettelijke verplichting, en niet renten, die buiten alle wettelijke verplichting worden uitgekeerd in uitvoering van wederkerige overeenkomsten en als tegenwaarde voor een door de belastingplichtige verkregen voordelen.

Frijns Jules t/ Belgische Staat (Ministerie van Financiën).

Gelet op het bestreden arrest, gewezen door het Hof van Beroep te Luik op 18 October 1950;

Over het enig middel: schending van de artikelen 91 en 110 der Grondwet, van de artikelen 202 en volgende, 1341 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, en van de artikelen 37 en volgende der samengeordende wetten op de belasting op het inkomen, in het bijzonder artikel 44,

doordat het bestreden arrest van het beloop der belastbare inkomsten in de aanvullende personele belasting weigert af te trekken de rente door aan-

legger betaald aan mevrouw Van Hoorenbeke krachtens een notariële akte van 22 December 1934, waarbij ten voordele van mevrouw Van Hoorenbeke, weduwe van Guillaume Fryns, broeder van aanlegger, een lijfrente in de plaats werd gesteld van een vruchtgebruik, zonder enige aanwas van rechten van eiser, om reden dat de aan mevrouw Van Hoorenbeke uitbetaalde rente niet de in artikel 205 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde uitkering tot onderhoud zijn, daar de rentetrekker niet in nood verkeerde,

zulks terwijl de voorwaarden, welke door artikel 44, § 1, 5° worden vereist, opdat de rente zou worden afgetrokken, verenigd zijn, vermits de rente krachtens een authentieke akte regelmatig uitgekeerd wordt aan een persoon, die niet met eiser woont en behoort tot hen, aan wie eiser krachtens de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek verplicht is een uitkering tot levensonderhoud te doen,

en doordat het bestreden arrest, waar het overweegt dat de betaalde rente een onderhoudsrente moet zijn, gevestigd naar verhouding van de middelen van de schuldenaar en de behoeften van de schuldeiser, en dat de persoon, te wiens behoeve de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek een recht op levensonderhoud erkennen, vanaf de betaling der rente in nood moet verkeren en aldus de aftrek van de rente doet afhangen van de staat van behoefte van de begunstigde, het een voorwaarde toevoegt, die niet door artikel 44 is gesteld;

Overwegende dat het koninklijk besluit nummer 14 van 3 Juli 1939, dat de vroegere wetgeving wijzigd, in zijn artikel 10 luidt, dat onder de in de bedrijfsbelasting belastbare inkomsten, bedoeld door artikel 29, § 1 der samengeordende wetten, worden begrepen onder meer al de pensioenen en renten, onverschillig

welke de voorwaarden zijn waarin en de wijze waarop zij worden toegekend, en in zijn artikel 13 dat in de aanvullende persoonlijke belasting al de bedrijfsinkomsten zullen belastbaar zijn, daaronder begrepen de in artikel 29, § 1 der samengeordende wetten bedoelde, met uitzondering alleen van de in artikel 29, § 4, 3° genoemde, en van de in artikel 44, § 1, 5° der samengeordende wetten vermelde renten tot levensonderhoud;

Overwegende dat uit de aldus aan de vroeger bestaande wetgeving aangebrachte wijziging blijkt dat artikel 44, § 1, 5°, der samengeordende wetten beperkend dient te worden uitgelegd, en dat deze wetsbepaling uitsluitend beoogt de renten, welke door de belastingplichtige worden uitbetaald krachtens een wettelijke verplichting, en niet de renten, welke buiten alle wettelijke verplichting worden uitgekeerd in uitvoering van een door de belastingplichtige verworven voordeel;

Overwegende derhalve dat, waar het bestreden arrest vaststelt dat «ter zake de toepassing van artikel 205 van het Burgerlijk Wetboek niet kan bewezen worden... dat in feite belanghebbende een burgerlijke overeenkomst gesloten heeft met de weduwe van zijn broeder ten einde een vruchtgebruik door een rente te vervangen, en dat deze rente niets te maken heeft met de in artikel 205 bedoelde onderhoudsrente, noodzakelijk om de eis van belanghebbende te kunnen inwilligen», deze beweegreden volstaat om de beslissing van het bestreden arrest te rechtvaardigen;

Overwegende dat, waar het bestreden arrest hieraan toevoegt, dat «belanghebbende overigens deze staat van behoefte niet tracht te bewijzen», deze beweegreden overbodig voorkomt en dat het middel, waar het aan het arrest verwijt aldus aan de wet een voorwaarde te hebben toegevoegd, welke de wet niet stelt — al ware het zelf gegrond — zonder belang is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

Deze kosten begroot op de som van 350,— frank, door aanlegger reeds betaald.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer — 6 Maart 1953.

Voorzitter : M. Bail.

Raadsheer-Verslaggever : M. Piret.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs Resteau en Struye.

Verkeer. — Door Belgisch leger bezet Duits gebied. — De Duitse Wegenverkeersregeling bindt de leden van het bezettende leger.

In geval van bezetting van vreemd grondgebied behoort de overheid, van wie het bezettend leger afhangt, te bepalen of de leden van dat leger de in het bezette grondgebied geldende wegenverkeersregeling moeten in acht nemen. Daar het cassatiemiddel geen enkele door de Belgische overheid voorgeschreven regeling inroept, krachtens welke de leden van het bezettende leger andere bepalingen zouden moeten naleven dan de in het bezette gebied door de plaatselijke (Duitse) overheid vastgestelde,

moesten deze laatste door de leden van het Belgische bezettingsleger worden nagekomen.

Belgische Staat (Minister van Landsverdediging)
t/ Botte en Cie de Transports Routiers Européens.

Gelet op het bestreden arrest, de 9e April 1952 gewezen door het Hof van Beroep te Gent;

Overwegende dat uit de stukken van de procedure blijkt dat de door de Belgische Staat, aanlegger, ingestelde vordering en de door tweede verweerster, naamloze vennootschap «Compagnie des Transports Routiers Européens» ingestelde wederzijds strekken tot herstel van de gevolgen ener aanrijding, die zich in bezet Duitsland op 30 Maart 1949 heeft voorgedaan tussen een voertuig van tweede verweerster, door eerste verweerder bestuurd, en een aan de Belgische Staat toebehorende wagen, bestuurd door de heer Deschamps, die als orgaan van de Staat handelde;

Overwegende dat de rechter over de grond de uitsluitende aansprakelijkheid van de Belgische Staat heeft aangenomen en deze in hoofdzaak hierop heeft doen steunen, dat de heer Deschamps de Duitse verordening op het verkeer had overtreden;

Over het eerste middel : schending van de artikelen 97 der Grondwet, 3, 4 en 5 van de Belgisch Wetboek van Strafrecht van 8 Juni 1867;

doordat het bestreden arrest beslist heeft :

1) dat de Duitse verordeningen op het ongeval van toepassing zijn;

2) dat er aanleiding bestaat tot toepassing van paragraaf 3, I C van de Strassenverkehrsordnung dd. 13 November 1937 en dat het Hof van Beroep te Gent dienvolgens eiser heeft veroordeeld tot betaling aan de tweede verweerster van een som van 53.972,— frank schadevergoeding ingevolge overtredingen van de verkeersreglementen;

terwijl :

het bezettingsleger niet aan de Duitse wetten en verordeningen onderworpen is;

en terwijl :

de Belgische soevereiniteit zich er tegen verzet, dat het bezettingsleger aan de Duitse wetten zou onderworpen worden;

Overwegende dat het beroepen vonnis, dat om de verantwoordelijkheid voor de aanrijding en dienvolgens de burgerlijke gevolgen ervan te beoordelen, steunde op de voorschriften van het Duits verkeersreglement en wegens dit feit door aanlegger vóór het Hof van Beroep niet bestreden werd;

Dat integendeel aanlegger, toen geïntimeerde bij conclusies in hoger beroep er zich bij beperkt heeft de interpretatie te betwisten, welke verweerders, toen appellanten, van voormeld reglement gaven;

Dat het middel, voor zoveel het aan de rechter over de grond verwijt de Duitse wet toegepast te hebben, dus voor de eerste maal vóór het Hof van Verbreking wordt ingeroepen;

Overwegende weliswaar dat de voorziening staande houdt, dat door in deze de Duitse wet toe te passen, het bestreden arrest het principe van openbare orde der soevereiniteit van de Belgische Staat heeft geschonden;

Overwegende dat in het geval van bezetting door een leger van een vreemd grondgebied de overheid, waarvan dit leger afhangt, behoort te bepalen of de leden van dat leger de in bedoeld grondgebied vastgestelde of particuliere regels in verband met het verkeer op de openbare weg moeten naleven;

Overwegende dat de voorziening geen enkele door de Belgische overheid getroffen bepaling inroept, krachtens welke de leden van het bezettende leger

andere regels hadden moeten naleven dan de in het bezette gebied door de plaatselijke overheid vastgestelde;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Over het tweede middel : schending van de artikelen 97 der Grondwet, 51, 52 en 54 van het koninklijk besluit dd. 1 Februari 1934,

doordat het bestreden arrest beslist heeft, dat de Staat aan de tweede verweerster in verbreking de som van 53.972,— frank met de vergoedende intresten en de gerechtelijke intresten moet betalen om reden dat de bestuurder van de vrachtwagen, die uit de Koblenzstrasse, hoofdweg, kwam en de Reuterstrasse inreed, de doorgang niet heeft vrijgelaten voor de eerste verweerder, terwijl deze de kruising gezien heeft of heeft kunnen zien :

Overwegende enerzijds, dat het bestreden arrest zijn beslissing doet steunen op de bepalingen van het Duitse reglement op het verkeer en dat om de in antwoord op het eerste onderdeel van het eerste middel vermelde redenen aan het bestreden arrest vóór het Hof niet kan verweten worden op voormelde bepalingen gesteund te hebben;

Dat het middel, dat aan het arrest verwijt de Belgische wetsbepalingen geschonden te hebben, welke de rechter over de grond slechts subsidiair en in overbodige beweegredenen heeft ingeroepen, niet ontvankelijk is;

Overwegende anderzijds, daar het middel niet bepaalt hoe de rechter over de grond artikel 97 der Grondwet zou geschonden hebben, het evenmin mag aangenomen worden, voor zoveel het de schending van dit artikel inroept;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten en tot een vergoeding van 150,— frank jegens verweerders.

NOOT : Verg. Krijgshof te Brussel, 19 Juli 1950, R.W. 1950/51, 916.

RAAD VAN STATE

6e Kamer — 2 April 1953.

Zetel : M. Vauthier.

Voorzitter-Verslaggever : M.M. Declaire en De Boeck.

Auditoraat : M. Périn, substituut.

Advocaat : Mr Deruelles.

1. Gemeenten. — Voogdij over de gemeenteoverheden. — Vernietiging. (1)
2. Gemeenten. — Voogdij over de gemeenteoverheden. — Goedkeuring. (1)
3. Gemeenten. — Goederen. — Verandering van genotswijze. (1)
4. Erediensten. — Pastorieën. (2)

1. De beslissingen van de gemeenteraad moeten alleen aan de Bestendige Deputatie ter goedkeuring worden voorgelegd, wanneer het slechts gaat om verandering in het genot der gemeentegoederen (gemeentewet, artikel 77, 1°).

Hieruit volgt dat de Koning ten opzichte van die beslissingen geen gebruik kan maken van de hem bij artikel 87 der gemeentewet verleende voogdijmacht tot het uitoefenen van toezicht op hun opportuniteit, wanneer zij genomen werden binnen de perken van de bevoegdheden van de gemeenteraad,

niet strijdig zijn met de wetten of het algemeen belang niet schaden.

Het koninklijk besluit namelijk dat de beslissing vernietigt waarbij een gedeelte van de pastoriëtuin aan zijn bestemming wordt onttrokken met het oog op een verbouwing van de gemeenteschool, schendt artikel 108 van de Grondwet en artikel 87 van de gemeentewet, wanneer het slechts gemotiveerd is door de critiek op de wijze waarop de gemeenteoverheden de door hen nodig geachte verbouwingen hebben willen tot stand brengen.

2. De gemeenten zijn slechts verplicht aan de pastoor liever een woning en een tuin dan een huisvestingsvergoeding te verschaffen ingeval de pastorie reeds vóór de wet van 18 Germinal jaar X bestond.

Wanneer de gemeenten een woning ter beschikking van de pastoor stellen, moet die woning geschikt zijn en in overeenstemming met het ambt, hetgeen op het platteland het bestaan impliceert van een tuin, te vergelijken met die van personen die een gelijkaardige rang in de maatschappij bekleden.

Gemeente Maisières t/ Belgische Staat (Minister van Binnenlandse Zaken).

Gezien het op 16 April 1951 ingediend verzoekschrift, waarbij de gemeente Maisières beroep instelt tot nietigverklaring van een koninklijk besluit van 6 Februari 1951, waarvan zij de 14e Maart 1951 kennis heeft gekregen, welk koninklijk besluit vernietiging houdt van een beslissing van 20 Januari 1950, waarbij de gemeenteraad van Maisières besloten had de pastoriëtuin gedeeltelijk op te nemen in het bouwplan van nieuwe schoolgebouwen, en vaststelt dat het desbetreffend besluit der Bestendige Deputatie van de provinciale raad van Henegouwen van 29 December 1950 tot goedkeuring van de beslissing van de gemeenteraad niet in werking zal treden;

Overwegende dat de tegenpartij betoogt dat het verzoekschrift niet ontvankelijk is daar het uitgaat van de gemeenteraad; dat deze raad niet bevoegd is, aangezien artikel 90, 9°, van de gemeentewet het voeren van de rechtsgedingen der gemeente aan het college van burgemeester en schepenen opdraagt;

Overwegende dat het verzoekschrift, de 14e April 1951 door het college van burgemeester en schepenen opgesteld, « vanwege het college » getekend werd door de burgemeester en de gemeentesecretaris; dat de gemeenteraad de 13e April 1951 besloten had « het schepencollege te machtigen om bij de Raad van State beroep in te stellen tot nietigverklaring van het koninklijk besluit van 6 Februari 1951 »; dat het middel feitelijke grond mist;

Overwegende dat de gemeenteraad van Maisières, gebruik makend van de hem bij artikel 77 van de gemeentewet verleende macht, bij beslissing van 20 Januari 1950 besloot een gedeelte van de pastoriëtuin aan zijn bestemming te onttrekken en het in het bouwplan van nieuwe schoolgebouwen op te nemen; dat die beslissing de 29e December 1950 door de Bestendige Deputatie van de provinciale raad van Henegouwen goedgekeurd werd; dat een koninklijk besluit van 6 Februari 1951, genomen op grond van de macht die art. 87 van de gemeentewet aan de Koning toekent, die beslissing van de gemeenteraad vernietigd werd en tevens bepaald heeft dat het besluit van de Bestendige Deputatie geen uitwerking zal hebben;

Overwegende dat de beslissingen van de gemeente-

aden aangaande onroerende gemeentegronden krachtens artikel 76 der gemeentewet aan de Bestendige Deputatie voor advies en aan de Koning ter goedkeuring worden onderworpen wanneer het gaat om vervreemdingen, dadingen of ruilingen van goederen, maar dat zij bij toepassing van artikel 77 der gemeentewet alleen aan de Bestendige Deputatie ter goedkeuring onderworpen worden wanneer het slechts gaat om verandering in het genot van al de gemeentegoederen of van een gedeelte er van; dat de gemeentewet aldus de voogdijmacht van de Koning heeft beperkt, welke niet uitgeoefend wordt wanneer de gemeenten zich er bij bepalen aan de onroerende goederen waarvan zij eigenaar zijn een bestemming te geven met inachtneming zoveel als mogelijk van de hun toevertrouwde belangen;

Overwegende dat artikel 87 van de gemeentewet de Koning niet toelaat de hem bij artikel 77 ontzegde voogdijmacht op indirecte wijze uit te oefenen ter zake van verandering in het genot der gemeentegoederen of toezicht te oefenen op de opportuniteit van een beslissing van de gemeenteraad, wanneer zij genomen werd binnen de perken der bevoegdheid van de raad, niet in strijd is met de wetten of het algemeen belang niet schaadt;

Overwegende dat de gemeenteraad van Maisières zijn beslissing van 20 Januari 1950 genomen heeft binnen de perken van zijn bevoegdheid zoals deze in artikel 77 van de gemeentewet is omschreven; dat niet betoogd wordt dat zij het algemeen belang zou schaden; dat het bestreden koninklijk besluit niet verwijst naar een wet waarmee de beslissing van de gemeenteraad in strijd zou zijn;

Overwegende dat, ofschoon de rechtsleer en de rechtspraak aannemen dat uit de samenvoeging van artikel 72 van de wet van 18 Germinal jaar X en artikel 92 van het decreet van 30 December 1809 volgt dat, wanneer de gemeenten een woning ter beschikking van de pastoor stellen, zij moet geschikt zijn en in overeenstemming met zijn ambt, hetgeen op het platteland het bestaan impliceert van een tuin te vergelijken met de tuin van personen die een gelijkaardige rang in de maatschappij bekleden, toch uit genoemde bepalingen of uit artikel 131, 13°, van de gemeentewet niet volgt dat de gemeenten, behalve ingeval de pastorie reeds bestond vóór de wet van 18 Germinal jaar X, verplicht zijn aan de pastoor een woning en een tuin, liever dan een huisvestingsvergoeding, te verschaffen; dat, als de pastoor van Maisières oordeelt dat de hem door de gemeente ter beschikking gestelde woning, na de tenuitvoerlegging van de beslissing van 20 Januari 1950, niet langer voor haar bestemming geschikt is, het hem steeds vrij staat de gemeente de bij artikel 131, 13°, van de gemeentewet bedoelde huisvestingsvergoeding aan te vragen;

Overwegende dat de motieven die aan de bestreden beslissing ten grondslag liggen in hoofdzaak bedoeld zijn als een critiek van de wijze waarop de gemeenteverheffen door hen nodig geachte verbouwing der gemeenteschool en aanhorigheden willen tot stand brengen door in het bouwplan een gedeelte van de pastorietauin liever dan een op honderd meter van de school gelegen terrein op te nemen; dat, aldus gemotiveerd, de bestreden beslissing strijdig is met het beginsel van artikel 108 der Grondwet en niet genomen is binnen de perken die aan de uitoefening van de in artikel 87 van de gemeentewet bepaalde macht zijn gesteld; dat zij met machtsoverschrijding is genomen;

Besluit :

Artikel 1. — Het koninklijk besluit van 6 Februari 1951 wordt vernietigd.

Artikel 2. — Van dit arrest zal een uittreksel in het Belgisch Staatsblad worden bekend gemaakt.

Artikel 3. — De kosten, bepaald op de som van 300,— frank, zijn ten laste van de Staat.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 3 Februari 1953.

Voorzitter : M. Verougstraete.

Raadsheren : MM. De Vreese en Vanparys.

O.M. : M. Bonte, subst. procureur-generaal.

Vruchtgebruik. — Huwelijksgemeenschap. — Gevolgen van het niet opmaken ener boedelbeschrijving.

Bij gebreke van het opmaken van een inventaris van de goederen, welke aan het vruchtgebruik onderworpen zijn (art. 600 B.W.), vervalt het recht van vruchtgebruik niet, maar het bestaan van de in vruchtgebruik gegeven goederen mag door alle middelen rechtens en ook door algemene bekendheid worden bewezen.

De bij art. 1442 B.W. wegens het niet opmaken ener boedelbeschrijving bepaalde sancties moeten niet worden toegepast, indien bewezen is dat geen enkel goed tot de huwelijksgemeenschap behoorde.

D.B. t/V.d.G. en cs.

Overwegende dat het beroep beperkt is tot de beschikking van het vonnis, waarbij de appellant ongegrond werd verklaard in zijn vordering om op V. d. G. Marie, sancties te horen toepassen wegens het niet opmaken van een inventaris der roerende goederen, dewelke ze in vruchtgebruik uit de nalatenschap van Joseph De B. bekomen had krachtens een bij huwelijkscontract gedane schenking;

Overwegende dat het huwelijkscontract geen sanctie voorziet voor het geval geen inventaris dezer goederen zou opgemaakt worden; dat niet blijkt dat de schenker van het opmaken van een inventaris een essentiële voorwaarde van de schenking gemaakt heeft; dat dienvolgens het gemeen recht dient te worden toegepast, d.w.z. dat bij gebreke van inventaris de vruchtgebruiker door geen verval wordt getroffen, maar dat het bestaan der in vruchtgebruik gegeven goederen door alle middelen rechtens en ook door algemene bekendheid mag worden bewezen (art. 600 B.W., Planiol T.I, n^{rs} 2766 en 2863);

Overwegende anderzijds dat het opmaken van een inventaris niet enkel opgelegd wordt door het huwelijkscontract en door art. 600 B.W. ten aanzien van de goederen, die het voorwerp zijn van de gift, maar ook door art. 1442 B.W. ten aanzien van de goederen, die behoren tot de huwelijks-eenheid;

Overwegende echter dat volgens de rechtspraak de sancties voorzien door art. 1442 B.W. niet dienen te worden toegepast in geval het bewezen is dat de huwelijksgemeenschap geen enkel goed bevatte (Planiol T.I, n° 1150); dat dit bewijs in casu geleverd wordt door het p.v. van de zitting van de familieraad dd 22 Januari 1922, waarbij vastgesteld werd dat de minderjarige kinderen van Joseph De B. en gevolglijk ook de gemeenschap, die tussen hun ouders bestaan had, geen roerende goederen bezaten;

Overwegende weliswaar dat de familieraad zich

hierin gedeeltelijk vergist heeft; dat nl. gebleken is, dat wijlen Joseph De B. wel eigen roerend goed bezat, nl. 1/4 in volle eigendom en 1/4 in blote eigendom van de roerende goederen van de nalatenschap van zijn moeder Mathilde M., die enkele maanden vóór hem overleden was; maar dat de vaststelling van de familieraad blijkbaar te goeder trouw werd gedaan, daar het hier gaat om goederen — huismeubelen, bakkersoven, kneedmachine en bakkerswaren — die in het bezit gebleven waren van de weduwnaar van Mathilde M., bakker De B. Petrus, die daarvan overigens de 2/4 in vollen eigendom en 1/4 in vruchtgebruik bezat; dat niets toelaat te denken dat de familieraad zich ook betreffende de afwezigheid van roerende goederen in de huwelijksgemeenschap De B.-V. d. G. zou vergist hebben;

dat de door appellant ingeroepen omstandigheden — onder meer dat de overledene een welgesteld man was die een huis in eigendom bezat — niet bewijzen, vooral ten aanzien van het feit dat Joseph De B. met zijn gezin bij zijn ouders inwoonde en er met zijn vader hetzelfde ambacht uitoefende, dat er roerende goederen tot de besproken gemeenschap behoorden;

dat de klederen, linnen en juwelen ingevolge art. 2 van het huwelijkscontract, in volle eigendom op de langstlevende van de echtgenoten overgingen en dus aan de gemeenschap onttrokken waren;

Overwegende bijgevolg dat de sancties van art. 1442 B.W. niet ten deze van toepassing zijn;

Overwegende dat uit bovenstaande beschouwingen volgt dat het bestreden vonnis dient te worden bevestigd; maar dat indien in de loop van de vereffening der nalatenschap Joseph De B. geschillen mochten ontstaan aangaande het bestaan der goederen, waarvan eerste geïntimeerde het vruchtgebruik krachtens huwelijkscontract heeft bekomen, het bewijs van het bestaan dezer goederen door alle middelen rechtens en ook door algemene bekendheid zal mogen geleverd worden;

Om die redenen,

Het Hof:

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935, alle strijdige besluiten verwerpende, ontvangt het hoger beroep; wijst het af als ongegrond, veroordeelt appellant tot de 1/2 der kosten van de aanleg; legt de andere helft dezer kosten ten laste van de boedel.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

18 April 1952.

Voorzitter: M. De Necker.

Rechters: M.M. Kerckhove en Dhanens.

O. M.: M. Lachaert.

Advocaten: Mrs. Delvoye en De Grijsse.

Onerlijke mededinging. — Ontslagen bediende bij een concurrent van zijn vorig werkgever in dienst getreden. — Rondschriven aan cliënte. — Wat is geoorloofd en wat niet?

Een handelaar of industrieel mag aan de cliënte mededelen dat hij zich met een bepaalde medewerker verbonden heeft, alsmede een van een mededinger komend bediende of technicus in dienst nemen, mits hij geen oneerlijke middelen gebruikt om hem van zijn concurrent af te trekken.

Een bediende mag met zijn vroegere werkgever in

mededinging treden doordat hij zich voor eigen rekening vestigt of bij een ander werkgever in dienst treedt en mag zulks mededelen aan de cliënte van zijn vroeger werkgever.

De bediende mag niet onder beroep op zijn vroegere dienstbetrekking een krenkende vergelijking maken tussen de producten van zijn vroegere en die van zijn latere werkgever.

Zo het recht van antwoord slechts bestaat ten aanzien van dagbladen en tijdschriften, neemt zulks niet weg, dat hij die bij middel van een rondschriven, aanplakbrief of op andere wijze valselyk en kwaadwillig is beschuldigd, gerechtigd is de feiten in hun juiste daglicht te herstellen. Dit verweer moet echter objectief blijven en mag geen aanleiding geven tot onjuiste beweringen, beledigingen, laster of eerroof.

Van Dommele t/ N.V. Etabl. Fabry-Wyffels
en Van Gaver.

Overwegende dat de eist strekt: 1°) tot de betaling «in solidum» door beide verweerders van de som van 100.000 fr. als vergoeding van de schade, aan eiser berokkend door het uitgeven door eerste verweerster van een gestencild rondschriven, dat valse aantijgingen bevat, en een rondschriven van tweede verweerder, bij het eerste gevoegd en dat eerroevend is voor eiser;

2°) tot het opnemen van het te wijzen vonnis in vijf dagbladen, weekbladen of tijdschriften te zijner keuze;

3°) tot het drukken van het vonnis op duizend exemplaren, bestemd om gezonden te worden aan degene, die het rondschriven hebben ontvangen, dit op kosten van beide verweerders «in solidum»;

1°) *In feite:*

Overwegende dat verweerder Van Gaver sedert November 1950 in dienst was van de N.V. Etablissements Fabry-Wyffels als handelsreiziger;

Overwegende dat einde Juli 1951 Van Gaver in dienst trad bij eiser Van Dommele, volgens deze laatste uit eigen beweging, volgens tweede verweerder om reden dat hij daartoe aangezet werd door eiser door toedoen van een derde persoon;

Overwegende dat Van Gaver een rondschriven stuurde aan de cliënte, waarbij bekend gemaakt werd dat eiser Van Dommele hem in dienst genomen had en hij zijn betrekking bij de Ets. Fabry-Wyffels had opgezegd;

Overwegende dat dit rondschriven als volgt was opgesteld:

«J'ai l'avantage de vous faire savoir qu'à la date du 1er septembre 1951 je quitte la firme Fabry-Wyffels de moulers pour me mettre au service des établissements Fr. Vandommele etc. etc. (zie bundel De Gryse);

Overwegende dat eiser op 7 November 1951 Van Gaver, zonder opzegging en op staande voet afdankte op grond van gewichtige redenen, uiteengezet in dezelfde aangetekende brief;

Dat deze redenen de volgende waren: het bedrog gepleegd door Van Gaver, die een «Volkswagen-auto» te zijner beschikking had voor het uitoefenen zijner werkzaamheden, daar hij had voorgewend dat hij eerst op 21 Oktober 1951 uit Londen was teruggekeerd en uit dien hoofde zijn verslagen gedagtekend had van 22 October, terwijl hij op 20 Oktober rond 17 uur

met dezelfde auto, die hij gebruikt had om een uitstapje te doen, tussen Veurne en Adinkerke een ongeval had gehad; het bedrog door verweerder Van Gaver gepleegd door zijn patroon 14 dagen in de onwetendheid te laten van het ongeval aan zijn wagen, alsook door de verklaring dat het ongeval voorgekomen was ten gevolge breuk van het stuur, terwijl het stuur niet werd beschadigd en het ongeval te wijten is aan een onbehandigde manoeuvre van verweerder, die tegen een paal was gereden; het verzuim de auto ieder Zaterdag terug te brengen bij de patroon, zoals bedongen bij de overeenkomst; het bedrog gepleegd in de verslagen welke opzettelijke onjuistheden inhielden;

Overwegende dat verweerder Van Gaver daarna terug in dienst werd genomen door de etablissementen Fabry-Wyffels;

Overwegende dat deze laatste een gestencild rondschrijven uitgaven gedagtekend 30 November 1951;

Dat dit schrijven als volgt was opgesteld (zie bundel Delvoye) :

« Monsieur et cher client,
Avec plaisir et avec fierté nous vous faisons savoir... »;

Overwegende dat bij dit rondschrijven een schrijven gevoegd was, getekend J. Van Gaver, en opgesteld als volgt :

« Monsieur,
Il y a quelques mois à la suite de pressions exercées... (zie bundel Delvoye);

Overwegende dat eiser Van Dommelen op dit schrijven reageerde door volgend rondschrijven te laten drukken en aan de cliënte te zenden :

« Monsieur et Cher Client,
En attendant le jugement du tribunal... (zie bundel De Gryse);

2° *In rechte* :

Overwegende dat de eis steunt op art. 2 van het Koninklijk Besluit van 23 December 1934 op de oneerlijke mededinging en op art. 20 van de wet van 7 Augustus 1922 op het bediendencontract;

Dat deze laatste bepaling maar een toepassing is op een bepaalde materie van de principes van art. 1382 B.W. (Thoumsin : Contrat d'emploi, bl. 54; Leger et Crockaert, Contrat d'emploi, n° 814 en volg.; R.P.D.B., T. VII, v° Louage de services et contrat d'emploi, bl. 623);

Overwegende dat krachtens art. 1 van het K.B. van 23 December 1934 het afnemen der cliënte door een mededinger door daden in strijd met de eerlijke gebruiken in handels- of nijverheidszaken aanleiding kan geven tot een actie tot stopzetting;

Overwegende dat krachtens art. 2 als zodanige daden worden aangezien : valse aantijgingen betreffende de persoon, de onderneming, de koopwaren of het personeel van een mededinger;

Overwegende dat krachtens art. 20 van de wet van 7 Augustus 1922 het aan een bediende verboden is zowel in de loop als na het eindigen van zijn dienstbetrekking, zich schuldig te maken of mede te werken aan oneerlijke mededinging;

Overwegende dat het toegelaten is aan een nijveraars of handelaar de door hem verkochte waar aan te prijzen en te loven, zelfs op overdreven en bombastische wijze, in zover de producten van een mededinger niet rechtstreeks worden aangevallen;

Dat het ook toegelaten is de nadelen en ongemakken van zekere producten in het licht te stellen, in

zover deze wetenschappelijk werkelijk aanwezig zijn;

Dat het aan een handelaar of nijveraars toegelaten is aan de cliënte te laten weten dat hij zich met een bepaald medewerker verbonden heeft, alsook een van een mededinger komend bediende of technicus, in dienst te nemen, in zover hij geen oneerlijke midelen gebruikt heeft om hem van zijn concurrent af te trekken;

Overwegende dat het ook aan een bediende toegelaten is ofwel met zijn vroegere patroon in mededinging te treden door zich te vestigen voor eigen rekening, of bij een ander werkgever in dienst te treden en dit te laten weten aan de cliënte van zijn nieuwe werkgever;

Overwegende dat iemand, die bij middel van de pers is aangevallen, altijd recht heeft binnen de wettelijke perken een terechtwijzing te laten verschijnen;

Overwegende dat verweerders beweren dat eiser zelf de reactie van verweerders heeft uitgelokt, daar hij zich eerst schuldig heeft gemaakt aan dergelijke feiten zoals hij aan verweerders verwijt;

Dat derhalve bedoelde rondgaande brieven moeten worden beschouwd als zijnde antwoorden op eisers' aantijgingen;

Dat zij daarbij uitsluitend verzonden werden aan verweerders' cliënte;

Overwegende dat in zijn rondschrijven van September 1951 op papier met hoofding « Ateliers Frans Vandommele », ondertekend door Van Gaver, deze laatste mededeelt, dat hij met 1 September in dienst is getreden der firma Fr. Vandommele, Esplanade te Kortrijk;

Dat hij in enige woorden de kundigheid en vakkennis van de heer Vandommele uiteenzet, alsook de technische waarde en de goede hoedanigheid van de waren en producten van zijn nieuwe werkgever;

Overwegende dat hij in geen enkel passus noch de persoon van zijn gewezen werkgever, noch zijn producten aanvalt, verdacht maakt of kleineert;

Overwegende dat dus, in zijn geheel genomen, deze tekst de perken niet te buiten gaat van de gewone en aannemelijke handelsreklame;

Dat niet wordt verweten dat verweerder Van Gaver gebruik zou gemaakt hebben van cliënte lijsten van zijn vroeger werkgever, dewelke hij slechts zou bezitten of kennen ten gevolge van zijn vroegere dienstbetrekking;

Dat inderdaad zulke lijsten van gebeurlijke of vermoedelijke cliënten door ieder handelaar of nijveraars van het vak kan worden opgemaakt op grond der gegevens, welke hij kon putten uit vakjaarboeken;

Overwegende dat blijkt uit de bundel, dat de tekst van het rondschrijven van de hand is van Van Gaver en deze tekst aan de goedkeuring werd voorgelegd van de werkgever, die twee kleine redactieverbeteringen aanbracht;

Overwegende dat in het rondschrijven van 30 November 1951, de etablissementen « Fabry-Wyffels en C° » onjuiste en eerrovende aantijgingen uitten of minstens erkende en beledigende verklaringen deden;

Dat dit ontegensprekelijk het geval is voor volgende passussen van dit vlugschrift :

« Pourquoi avec fierté? Parce que Mr. Van Gaver nous avait quitté suite à certaines pressions de tierces personnes, qui lui avait (sic) fait miroitier des conditions mirobolantes... Il gagnait certains avantages financiers, mais perdait par contre beaucoup d'autres choses qui pour un honnête homme, ne sont pas lettre

morte... Lui même vous écrit dans la lettre, qu'il fut trompé... »;

Overwegende dat uit deze insinuaties de cliënteel kon besluiten of afleiden dat de Heer Van Gaver door de Heer Van Dommelle op oneerlijke wijze en onder druk werd afgetrokken van zijn eerste werkgever, Etablissements Fabry-Wyffels, dat hij door hem werd verleid en bedrogen, en dat hij tegen financiële voordelen veel andere dingen moest prijs geven, waar een eerlijk mens prijs op stelt;

Overwegende dat dit rondschriven nog verergerd werd door een bijgevoegde brief, uitgaande van verweerder Van Gaver, waarin deze beweert dat hij de firma Etablissements Fabry-Wyffels verlaten heeft: « ... à la suite de pressions exercées sur moi (sic) par une tierce personne » om dienst te nemen bij de firma Vandommele te Kortrijk, en verder « ... j'ai pu faire des comparaisons, notamment pour ce qui concerne les prix, la rapidité des livraisons, la connaissance professionnelle... »;

Overwegende dat verweerder niet bewijst dat hij door drukking van een derde persoon aangesteld door eiser, aangezet werd om zijn eerste werkgever in de steek te laten in onrechtmatige voorwaarden;

Overwegende dat, zo het verweerder Van Gaver toegelaten was de producten van zijn nieuwe werkgever te prijzen en te loven, hij geen aanspraak mocht doen op zijn vroegere dienstbetrekking bij eiser om een krenkende vergelijking te maken van de producten van deze nijveraar met die van de werkgever, bij wie hij teruggekeerd was;

Overwegende dat verweerder Van Gaver zijn goede trouw niet kan inroepen;

Dat immers uit de bundel blijkt dat hij niet uit der aard te goeder trouw is;

Dat dit blijkt uit een brief van 6 Augustus 1951, waarin Van Gaver aan Vandommele schreef dat hij voornemens was in het huwelijk te treden, dat hij aan de ouders van zijn verloofde, die wensten inlichtingen te nemen, de Heer Vandommele als referentiebron had opgegeven en deze verzocht werd zijn ouderdom te verzwijgen;

Dat blijkt uit een brief van het Etablissement Fabry-Wyffels aan Van Gaver, dat deze laatste aan zijn werkgever had verklaard een niet concurrerende Franse firma te zullen vertegenwoordigen, terwijl hij dienst nam bij een Belgische rechtstreekse mededinger;

Dat uit de brieven van 27 Oktober 1951, gericht door Van Gaver aan Vandommele, en van 7 December 1951, gericht door Van Gaver aan Terfve, waarin wordt gezegd: « ... je me suis remarié avec la personne dont j'ai pu vous entretenir lors de ma visite chez vous. Nous nous sommes remariés à Londres »; kon worden vermoed dat Van Gaver zekere beletselen van de Belgische wetgeving in zake huwelijk heeft willen ontduiken;

Overwegende dat eiser op het rondzenden van de bovenvermelde gestencilde bescheiden reageerde door aan dezelfde cliënteel een rondschriven te zenden;

Overwegende dat eiser ontegensprekelijk het recht had zulke terechtwijzing te doen;

Dat inderdaad, zo het recht van antwoord maar bestaat ten aanzien van dagbladen en tijdschriften, zulks het recht niet ontzegt aan de aangevallen persoon, door een rondschriven, plakbrief, of op een andere manier door valse aantijgingen getroffen, de feiten in hun juist licht te herstellen;

Dat echter dit verweer geen aanleiding mag geven tot onjuiste beweringen, beledigingen, laster of eerroof, en objectief blijven moet;

Overwegende dat eiser echter in zekere mate zijn recht te buiten is gegaan;

Dat inderdaad, zo hij het recht had de werkelijkheid der hem ten laste gelegde feiten te herstellen, hij dit volledig moest doen;

Overwegende dat hij bij verzwijging onrechtmatig heeft gehandeld waar hij zegt: « Ik heb Van Gaver zonder vooropzegging ontslagen uit mijn dienst op 7 November l.l. », zonder te bepalen om welke reden dit gedaan werd, daar dusdoende de mogelijkheid bestond van zwaar beledigende verdachtmakingen;

Dat dit nog verergerd werd in volgende passus: « Ik heb Van Gaver niet alleen ontslagen, hij is bovendien gerechtelijk vervolgd tot het betalen van schadevergoeding »;

Overwegende echter dat de daad van eiser uitgelokt werd door verweerders, die een te ver gaande reactie van eiser hebben verwekt;

Dat aan eiser dus een zeker schadeherstel mag worden toegekend met inachtneming van de overwegende schuld van verweerders;

Overwegende echter dat dit herstel dient beperkt te worden tot de bekendmaking van het vonnis bij wijze van rondschriven in 300 exemplaren, te zenden naar de cliënten, die door de vorige publiciteit werden bereikt;

Overwegende dat eiser noch het bestaan noch de omvang van een stoffelijke schade bewijst;

Dat de zedelijke schade zal worden hersteld door het uiteenzetten van de werkelijke feiten;

Overwegende dat geen geldelijke tegemoetkoming dient toegestaan te worden, daar ten eerste eiser geen vermindering van inkomen bewijst ten gevolge van verweerders' laakbare daden, en ten tweede hij zelf ten gevolge zijner fout gedeeltelijk moet instaan voor de schadelijke gevolgen der ontstane polemiek;

Overwegende dat beide verweerders « in solidum » dienen veroordeeld te worden;

Dat inderdaad de schade gesproken is uit de samenlopende daden van ieder der verweerders, zonder dat kan worden uitgemaakt in welke maat ieders daad bijgedragen heeft tot het ontstaan der schade;

Dat daarbij ieder der verweerders medegewerkt heeft aan het plegen der onrechtmatige daad van de andere partij, daar ieder hunner kennis had van de tekst van het rondschriven en deze heeft goedgekeurd;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere besluiten van de hand wijzende;

Gehoord de Heer L. Lachaert, Substituut-Procureur des Konings, in zijn gedeeltelijk eensluidend advies;

Zegt voor recht dat het rondschriven en het bijgevoegd schrijven van 30 November 1951, rondgezonden door verweerders, valse en krenkende aantijgingen voor eiser inhouden;

Zegt voor recht dat het rondschriven van eiser Van Dommelle in de passus, betreffend het ontslag zonder opzegging van verweerder Van Gaver en de ingestelde vordering tot schadevergoeding, een onrechtmatige daad bij de verzwijging van de reden van de getroffen maatregel opleveren, aldus Van Gaver blootstellend aan onverdiende verdachtmakingen en ongegronde onderstellingen;

Laat aan eiser toe dit vonnis bekend te maken door rondschriven in 300 exemplaren, welke enkel zullen mogen verzonden worden aan de normale cliënteel van partijen, dit ten koste van verweerders, gehouden « in solidum »;

Veroordeelt verweerders « in solidum » tot de be-

taling aan eiser van deze kosten, waarvan het bedrag zal worden vastgesteld door de facturen of kwijtschriften van drukkers of uitgevers;

Geeft akte aan eiser dat hij de vordering begroot op meer dan 25.000 fr. wat de bevoegdheid en de vatbaarheid voor hoger beroep betreft ten aanzien van ieder verweerder en voor elk onderdeel, met uitzondering echter van de vordering tot betaling van 100.000 frank schadevergoeding;

Verwijst eiser in één vierde en verweerders «in solidum» in de drie vierden der gerechtskosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

1e Kamer. — 20 Februari 1953.

Voorzitter : M. Van Caillie.

Rechters : M.M. Van Bever en Beeckman.

Openbaar Ministerie : M. Sobrie.

Onteigening. — Nieuwe rooilijn. — Geval waarin de onteigende partij na de onteigening nog gronden zal bezitten aan de straat gelegen. — De waardevermeerdering van de achter het onteigende bouwterrein gelegen grond mag niet worden in mindering gebracht op waarde van het onteigende bouwterrein.

Ofschoon na de onteigening de onteigende partij, gelet op de diepte van haar eigendom, evenveel bouwgrond zal bezitten achter de nieuwe rooilijn, mag daaruit niet worden afgeleid, dat de waarde van de onteigende stroken, hoewel zij aan de straat gelegen zijn, niet als bouwterrein, maar als gewone daarachter gelegen grond dient te worden geschat.

Door de onteigening worden onbetwistbaar gronden aan de eigenaar ontnomen, die thans bouwterreinen zijn; die gronden dienen te worden vergoed naar hun werkelijke waarde ten dage der onteigening en niet volgens de waarde van de achter de te onteigenen stroken gelegen gronden. Zo deze laatste een hogere waarde verkrijgen doordat zij op hun beurt na de onteigening bouwterreinen zullen worden, mag deze waardevermeerdering niet in mindering worden gebracht op de waarde van de onteigende grond zelf.

Gemeente Grembergen t/ Ottermans.

Gezien de stukken, waaronder 1° de uitgifte van het vonnis dezer Rechtbank dd. 25 September 1952, waarbij de door de wet vereiste formaliteiten voor onteigening ten algemene nutte van hierna beschreven goederen vervuld verklaard werden en waarbij deskundigen werden aangesteld om tot de opnemingen en de waardering over te gaan van die goederen; 2° het deskundig verslag nedergelegd ter griffie dezer Rechtbank de 14e Januari 1953;

Overwegende dat ter verwezenlijking van een algemeen rooi- en onteigeningsplan de gemeente Grembergen tot onteigening overgaat van volgende goederen, toebehorende aan verweerder : een strook grond, groot 5252, met de erop staande gebouwen van stalling, bergplaats en aanhorigheden, gelegen aan de Denderstraat te Grembergen, en deel uitmakende van de kadastrale percelen sectie A, n°s 546/C, 545/C en 547/B;

Overwegende dat de deskundigen de toe te kennen vergoedingen ramen als volgt :

1. grond	fr. 15.747,—
2. stallingen aan de straat	25.000,—
3. stallingen aan de binnenplaats	65.000,—
4. afsluiting	3.160,—
5. hekken	600,—
6. mestput	1.700,—
7. waterput	1.500,—
8. tussentijdige overgang	10.000,—
9. wederbelegging op 1, 2, 3, 4, 6, en 7	20.179,25

samen fr. 142.886,25

Overwegende dat beide partijen slechts accoord gaan met de voornoemde ramingen voor hekken en waterput; en de Rechtbank deze ramingen ook volledig beaamt; dat de posten 1, 2, 3, 8 en 9 door aanlegster en de posten 2, 4, 6 en 9 door verweerder worden betwist;

1. Grond :

Overwegende dat uit de door de deskundigen verstrekte gegevens en ook uit het onteigeningsplan blijkt dat de litigieuze grond gelegen is in een bebouwde omgeving, op ongeveer 1½ km. van het dorp, aan een straat, die leidt naar het dorp en de steenweg Dendermonde-St Niklaas; dat er langs voornoemde straat verschillende huizen en hofsteden gelegen zijn, welke dichterbij aaneengesloten liggen naar gelang men het dorp nadert;

Overwegende dat in die voorwaarden de te onteigenen gronden als bouwgronden weliswaar van mindere waarde als de in de kom der gemeente gelegene moeten beschouwd worden;

Overwegende dat de door de deskundigen voorgestelde waarde van 15.747,— frank als billijk moet aangezien worden;

Overwegende dat, ofschoon na de onteigening de verweerder, gezien de uitgestrekte diepte van zijn eigendom, opnieuw evenveel bouwgrond zal bezitten achter de nieuwe rooilijn, aanlegster hieruit nochtans ten onrechte besluit dat de waarde van de onteigende stroken, hoewel zij aan de straat gelegen zijn, niet als bouwgrond, maar als gewone daar achter gelegen grond dient te worden geschat (zie : R. P. D. B., V°, Expropriation pour cause d'utilité publique, n° 630; Pand. Belges, V°, Utilité Publique - Expropriation Indemnité, n° 192bis);

Overwegende dat onbetwistbaar door de onteigening gronden, die thans bouwgronden zijn, aan de eigenaar ontnomen worden; dat die grond dient te worden vergoed volgens zijn reële waarde ten dage der onteigening en niet volgens de waarde van de achter de te onteigenen stroken gelegen gronden;

Overwegende dat zo deze laatste een hogere waarde verkrijgen doordat zij op hun beurt na de onteigening bouwgronden zullen worden, deze hogere waarde niet mag worden in mindering gebracht van de waarde van de onteigende grond zelf;

Overwegende dat, moest men de stelling van aanlegster aannemen, zulks ten gevolge zou hebben, dat een deel der vergoeding, verschuldigd voor de onteigende gronden zou gekweten worden bij middel van de hogere waarde voortspruitende uit de voordelen, die het overblijvend gedeelte verkregen heeft; resultaat dat volkomen in strijd zou zijn met de strekking der wetgeving op de onteigening (zie : Brussel, 30 Maart 1885, Pas. 1885, II, 249, motieven; Brussel, 29 Juni 1906, Pas. 1907, II, 7, op tegenstrijdig advies van het O. M.);

(Verder zonder belang).

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1e Kamer. — 28 Januari 1953.

Voorzitter : M. Steyaert.
 Rechters : M.M. Van Hove en Noest.
 O. M. : M. Van Hauwaert.

Wettigheid van kind. — Art. 312 en 314 B.W.

Het één maand na het huwelijk van de moeder geboren kind is krachtens rechtsfictie als wettig te beschouwen, alsof het tijdens het huwelijk ontvangen was, ook al is het vorig huwelijk van de man eerst ruim drie maanden voor de geboorte van het kind door echtscheiding ontbonden. (artikelen 312 en 314 B.W.).

De geslachtsnaam van de wettelijke vader komt krachtens zijn afstamming rechtens aan het kind toe (Art. 1 van het Decreet van 6 Fructidor an II; art. 57 B.W.).

Erkenning door de moeder dienvolgens nietigverklaard en verbetering van de geboorteakte in de registers van de burgerlijke stand bevolen.

Vanthuyne t/ Vanthuyne en cs.

Overwegende dat de vordering ertoe strekt voor recht te horen verklaren, dat de eiser wettig kind is van Franciscus De Cocker en van Elisa Antoinette Vanthuijne, als zijnde geboren op 23 October 1925, staande het huwelijk van voormelde echtgenoten; diensgevolge de verbetering te horen bevelen van eisers geboorteakte, ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand der Stad Gent onder n° 2.071 van het jaar 1925;

Overwegende dat vaststaat, dat eiser op 26 October 1925 in de bewuste registers werd ingeschreven als niet erkend kind van Elise Antoinette Vanthuijne, echtgenote van Franciscus De Cocker, « wiens voorgaand huwelijk slechts op 4 Juli laatst ontbonden werd door echtscheiding »; voort, dat hij op 16 Maart 1937 ingevolge een verklaring, afgelegd vóór de ambtenaar van de burgerlijke stand te Gent, door zijn moeder erkend werd;

Overwegende dat, waar Elise Antoinette Vanthuijne sinds 23 September 1925 met Franciscus De Cocker gehuwd was, het kind, dat zij op 23 October daaropvolgend ter wereld bracht, door een rechtsfictie ondersteld was wettig te zijn, alsof het tijdens het huwelijk ontvangen was (artikelen 312 en 314 van het Burgerlijk Wetboek; De Page, deel I, 2° uitg. n° 1039; Kluyskens, Personenrecht, n° 545; Hof van Verbreking, 29 November 1906, PaPs. 1907, I, 54; Hof van Verbreking Frankr., 8 Januari 1930, D. P. 1930, I, 51); dat eiser derhalve als zodanig had moeten ingeschreven worden in de registers van de burgerlijke stand, terwijl de geslachtsnaam van zijn vader hem krachtens zijn afstamming rechtens toekwam (Art. 1 van het Decreet d.d. 6 Fructidor jaar II; art. 57 van het Burgerlijk Wetboek; Hof van Verbreking, 6 December 1900, pas. 1901, I, 70);

Overwegende dat eiser dus terecht beweert wettig kind te zijn van de echtgenoten De Cocker-Vanthuijne, zodat, vanzelfsprekend met vernietiging van de erkenning d.d. 16 Maart 1937, de verbetering van zijn geboorteakte dient te worden bevolen;

Op deze gronden, de Rechtbank :

Gelet op de artikelen 2, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935, betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken,

Gehoord de heer Van Hauwaert, eerste substituut-Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies,
 Verleent verstek tegen de gedaagden bij nalatigheid om te verschijnen;

Rechtdoende,

Zegt voor recht, dat Roger Florent Auguste, thans genaamd Vanthuijne, geboren te Gent op 23 October 1925, wettige zoon is van Franciscus De Cocker en van Elise Antoinette Vanthuijne en als zodanig de geslachtsnaam moet dragen van « De Cocker »;

Verklaart nietig 1°) de erkenning, uitgaande van Elise Antoinette Vanthuijne en ingeschreven op 16 Maart 1937 in het aanhangend register van de burgerlijke stand der Stad Gent; 2°) de vermelding van die akte ten rande van de geboorteakte n° 2.071 van het jaar 1925;

Bepaalt dat evengemelde geboorteakte verbeterd zal worden in dien zin, dat men lezen zal « Roger Florent Auguste, wettige zoon van Franciscus De Cocker, timmerman, en van zijn echtgenote Elise Antoinette Vanthuijne, zonder beroep, samen wonende te Gent, aan de Opvoedingstraat, alhier geboren de drie en twintigste October negentienhonderd vijf en twintig te vijftien uur », daar waar geschreven staat « Roger Florent Auguste, kind van het mannelijk geslacht, geboren Opvoedingstraat, de drie en twintigste dezer te drie uur namiddag, van Elise Antoinette Vanthuijne, zonder bedrijf, oud zes en twintig jaar, geboren te Wattrelos (Noord-Frankrijk) en wonende te Gent, zoals hoger vermeld bij haar echtgenoot Franciscus De Cocker, wiens voorgaand huwelijk slechts op vierde Juli laatst ontbonden werd door echtscheiding »;

Beveelt dat het beschikkend gedeelte van dit vonnis overgeschreven zal worden in de lopende registers van de burgerlijke stand der stad Gent; voorts, dat melding ervan zal worden gemaakt aan de rand van de verbeterde akten alsmede in de jaarlijkse en tienjaarlijkse tabellen;

Doet verbod aan de bewaarders van die akten op straf als bij de wet bepaald voortaan nog uittreksels of afschriften ervan af te leveren, tenzij met vermelding van de ingetreden verbetering;

Veroordeelt de gedaagden in de kosten;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tengestaande iedere voorziening en zonder borgstelling, behoudens wat de kosten aangaat.

**COMMISSIE VOOR OORLOGSSCHADE
 IN HOGER BEROEP TE ANTWERPEN**

5 Februari 1953.

Voorzitter : M. G. Van Bladel.

Oorlogsschade. — Recht op schadevergoeding van de zetschipper voor het verloren gaan zijner zich aan boord bevindende meubilaire goederen, wanneer de schade is veroorzaakt door een oorlogsdad in het buitenland.

De wetgeving op de oorlogsschade moet in geval van twijfel uitgelegd worden ten gunste van hen, die oorlogsschade hebben geleden.

Krachtens artikel 1, § 2, van de wet van 1 October 1947 geldt deze ook voor schade, buiten het Belgische grondgebied ontstaan aan Belgische schepen en boten.

De schippers-eigenaars hebben recht op vergoe-

ding voor het verloren gaan van hun meubilaire goederen (inboedel), die zich aan boord bevonden en die in het buitenland zijn tenietgegaan door een oorlogsdaad. Hetzelfde geldt ook ten behoeve van de zetschipper-kapitein, die de eigenaar vervangt.

De aan de bemanning toebehorende meubilaire goederen moeten geacht worden deel uit te maken van de universitas «boot» en als accessorium te vallen onder de bescherming van voormelde wet.

De zetschipper ontleent zijn recht op schadevergoeding niet aan het Belgisch-Nederlands reciprociteitsakkoord van 14 Juni 1951, doch rechtstreeks aan artikel 1 der wet van 1 October 1947 op de oorlogsschade aan particuliere goederen.

Michiels t/ Belgische Staat (Minister van Openbare Werken en Wederopbouw).

I. — Aangezien beroeper in hoedanigheid van kapitein-zetschipper van de sleepboot «Charleroi N° 8» (Rederij Sté belge de remorquage) zich aan boord van zijn schip op weg naar Dordrecht (Nederland) bevond, toen op 4 September 1944 in de Dordtse Kil de sleepboot op bevel van de Duitse weermacht onmiddellijk door zijn bemanning moest verlaten worden. Deze laatste werd opgenomen en aan wal gezet door een Duits vedette-schip en vervangen in itinere door vijandelijk scheepsvolk.

De «Charleroi N° 8» was een stoomsleepboot van 28 HP. en rond de 64 m² verwarmingsoppervlakte. De bij de wet voorgeschreven bemanning van Belgische nationaliteit bestond uit de kapitein Michiels (beroeper), een machinist, een stoker en een matroos.

Het schip werd in Juni 1945 beschadigd en totaal leeggeplunderd te Amsterdam teruggevonden.

Volgens verklaring der rederij waren al de persoonlijke voorwerpen, die aan de bemanning toebehoorden, verdwenen, daar zij het schip had moeten verlaten zonder de inboedel aan wal te mogen brengen.

Zo verloor de beroeper stoffen huisraad (slaap- en keukengerief, klederen) en beroepsvoorwerpen tot een bedrag van 9.037,50 frank, waarde 1939.

II. — Aangezien de beslissing a quo de vraag tot vergoeding heeft verworpen om reden dat de schade geleden is aan roerende goederen in het buitenland (Dordrecht, Nederland), dus niet vergoedbaar ingevolge artikel 1, § 1, der wet van 1 October 1947, dat alleen de schade herstelt op Belgisch grondgebied geleden.

Aangezien de beroepene, zonder de materialiteit van het oorlogsfeit en de opsomming der verdwenen voorwerpen te betwisten, in hoofdzaak aanvoert dat de gevraagde vergoeding buiten de toepassing valt van de wet;

Aangezien de bewijsvoering van beroepene steunt op de kritiek, niet van het stelsel van beroeper, maar van een beslissing in zake Van Dievoet, dd. 25 Januari 1952, in dewelke de Commissie van Beroep te Antwerpen in een gelijksoortig geval de vergoeding toekent aan de zetschipper voor schade aan zijn mobiele voorwerpen, in het buitenland verloren door oorlogsfeit;

Van Dievoet was zetschipper van het tankschip «Interlaken», dat op 8 Mei 1944 bij St. Quentin (Frankrijk) in brand werd gestoken en vernield door de Anglo-Amerikaanse luchtmacht. De huisraad en inboedel van Van Dievoet ging verloren, maar werd vergoed door de Commissie van Beroep.

Beroepene, getrouwd aan haar rechtspraak, nam deze beslissing aan en kwam daartegen niet op bij de Raad van State. De beslissing is daardoor uiteindelijk

en definitief. Het hoofdbestuur keurt dus de rechtspraak der Commissie van Beroep goed, terwijl de juridische adviseur te Antwerpen ze bestrijdt.

III. — Deze onenigheid en tegenstrijdige houding in dezelfde Administratie bewijst dat de zaak ten minste hoogst twijfelachtig is. De twijfel op gebied van de oorlogsschadewetgeving moet uitgelegd worden ten gunste van hen, die oorlogsschade hebben geleden, dus van beroeper, en dit volgens het principe uitdrukkelijk uiteengezet door de heer Minister van Openbare Werken en Wederopbouw in de radio-toespraak, door hem gehouden in het I.N.R. op Vrijdag 10 October 1952, waarin hij zich aldus in de Franse taal uitdrukte: «La loi, sans doute, est la loi, mais là où l'interprétation libre peut jouer, c'est en votre faveur (= des » sinistrés) qu'elle doit le faire.»

IV. — Aangezien de Commissie van Beroep door toepassing en interpretatie van artikel 1 der wet van 1 October 1947 van oordeel is dat beroeper recht heeft op vergoeding zijner oorlogsschade.

Aangezien dit artikel 1, § 1, luidt: «behalve in de gevallen, waarin het herstel wordt geregeld door bijzondere wetten, geven aanleiding tot financiële tussenkomst van de Staat, onder de voorwaarden bij de huidige wet vastgesteld, de rechtstreekse materiële en zekere schade toegebracht door oorlogshandelingen op Belgisch grondgebied na 27 Augustus 1939, aan lichamelijke, roerende en onroerende goederen.»

Aangezien § 2 van hetzelfde artikel 1 bepaalt dat de wet ook geldt voor de in alinea 1, § 1 bedoelde schade, toegebracht buiten het Belgisch grondgebied, aan de Belgische schepen en boten, zoals zij zijn omschreven bij de artikelen 1 en 271 van de wet op de scheepvaart (Wetboek van Koophandel, boek II);

Aangezien deze gunstbepaling gewettigd is om reden dat de binnenschepen zich noodzakelijk dikwijls in vreemde wateren moeten begeven in de uitoefening van het bedrijf.

Aangezien de beslissingen van de Provinciale Directie nooit een vergoeding hebben geweigerd aan de schippers-eigenaars voor de mobiele voorwerpen (inboedel), welke zich aan boord bevonden en die in het buitenland verloren gingen door oorlogshandeling.

Aangezien de Commissie van Beroep te Antwerpen de zienswijze van het Departement van Wederopbouw steeds heeft bekrachtigd zonder dat het Departement vernietiging van die beslissing heeft gevorderd voor de Raad van State. (Zie zaak: 1) Coclez (schade te Bremen), beslissing Commissie van Beroep te Antwerpen, 21 December 1950; 2) Alewaters (schade in Frankrijk), beslissing Commissie van Beroep te Antwerpen, 16 Februari 1951; 3) Selleslaghs (schade te Rotterdam), beslissing Commissie van Beroep te Antwerpen, 19 April 1951 — a quo 27 November 1951; 4) Van Dessel, schade in Frankrijk, beslissing Commissie van Beroep, 13 November 1951 — a quo 9 Mei 1951; 5) Sterlin (schade in Duitsland), beslissing Commissie van Beroep, 10 Januari 1952 — a quo 3 October 1951; 6) Geffens (schade in Rotterdam), beslissing Commissie van Beroep, 6 Maart 1951 — a quo 9 Augustus 1951.)

Aangezien immers om een schip te kunnen gebruiken, de schipper-eigenaar, die aan boord tegenwoordig is, noodzakelijk over de mobiele voorwerpen, huisraad, linnen voor huiselijk gebruik en voor zijn aanwezigheid en zijn leven op het schip moet kunnen beschikken;

Aangezien het dus ongetwijfeld logisch is, indien de schade aan het schip wordt vergoed, de schade aan de persoonlijke inboedel van de schipper-eigenaar even-

eens te herstellen, zij het slechts op de voet van de mobiele eenheden (Regentsbesluit dd. 27 Maart 1948) en dit alhoewel de schipper (en a fortiori de leden der bemanning) van een binnenvaartuig zijn wettelijke woonplaats niet heeft (artikelen 102 en volg. van het Burgerlijk Wetboek) aan boord van zijn schip ten opzichte der dagvaarding, zoals de scheepskapitein (artikel 419 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) (Smeesters en Winkelmolen, *Droit maritime et droit fluvial*, 2e éd., t. I, n^{rs} 172 et 175), maar voor hem het schip zijn hoofdverblijfplaats is voor de uitoefening van zijn bedrijf.

V. — Aangezien in casu de beroeper niet schipper-eigenaar was van de sleepboot, maar zetschipper-kapitein, dus de eigenaar-reder verving.

VI. — Aangezien om dezelfde redenen de door een oorlogsfeit in het buitenland vernielde inboedel van een zetschipper als oorlogsschade moet vergoed worden;

Aangezien het Koninklijk Besluit van 14 April 1937, getroffen in uitvoering van artikel 5 van het Koninklijk Besluit dd. 15 October 1935 en van artikel 16 van de wet van 1 April 1936, de minimum bemanning, welke zich aan boord moet bevinden, heeft vastgesteld;

Aangezien volgens artikel 1 van dit Koninklijk Besluit van 14 April 1937, de stoomsleepboten van gemiddelde verwarmingsoppervlakte (van 41 tot 60 m²) als bemanning moesten hebben benevens de schipper-kapitein stuurman, een machinist en een knecht (matroos). (Zie ook artikel 1 van het Regentsbesluit dd. 6 Juli 1948 en Van Bladel, *Le contrat de transport par bateaux d'intérieur*, t. I, n° 440.)

Aangezien deze bemanning ook van Belgische nationaliteit moet zijn;

Aangezien 1) een schip wettelijk en technisch niet zonder bemanning mag of kan varen, en 2) het onmogelijk is dat de bemanning haar werk uitvoert zonder kleding, slaap- en keukengerief met zich aan boord te hebben.

VII. — Zo moet men aannemen dat deze laatste mobiele voorwerpen noodzakelijk deel uitmaken van het complex of de universitas «boot» als accessorium, zoals de inventaris, en dat de inboedel der bemanning, die krachtens de wettelijke bepalingen op het schip moet aanwezig zijn, in artikel 1 der wet dezelfde bescherming vindt als het schip waarop de inboedel verblijft.

VIII. — Aangezien immers het universitas — beginsel toegepast op schip en boot, aangenomen is door de wet, de rechtsleer en de rechtspraak.

A) Door de wet :

— artikel 27 der zeewet (samenordening der wetten van 21 Augustus 1879, 12 Juni 1902, 10 Februari 1908, 12 Augustus 1911), bepaalt : « behoudens afwijkend beding, strekt de hypotheek op zeeschepen zich uit tot zeil en treil, machines en andere toebehoren » (Smeesters en Winkelmolen, *Droit maritime et droit fluvial*, de éd., t. I, n° 61, blz. 90); *Répertoire pratique du droit belge*, V^{is} Navire — Navigation, n° 145);

— Voor wat betreft de scheepsverzekering, « lorsque l'assurance porte sur le navire sans autre indication, on présume que les parties ont entendu assurer le navire et tous ses accessoires » (Smeesters en Winkelmolen, idem, t. III, n° 964, blz. 55).

B) Door de rechtsleer :

« Le navire est une « universitas », un ensemble, un tout. » C'est un organisme complet et autonome (Van Bladel, *La traîne*, n° 307). (R. P. D. B. eisdem verbis, n° 13);

Un ensemble de choses soumises à un régime spécial à raison de leur destination économique commune, qui est la navigation (R. P. D. B., eisdem verbis, n° 17; Ripert, *Droit maritime*, 2e éd., I, n° 309).

Wordt beschouwd als deel uitmakende van het schip, het duurzaam toebehoren, onontbeerlijk voor de vaart en dat het schip volledig maakt. (Zie : Cresp et Laurin : *Cours de droit maritime*, I, blz. 56; de Valroger : *Droit maritime*, I, blz. 76; Hennebique : *Principes de droit maritime comparé*, I, blz. 16, n° 19; Jacobs : *Droit maritime belge*, I, blz. 33, n° 11; Beltjens : *Encyclopédie du droit commercial belge*, 2e éd., IV, art. 1, n^{rs} 68 et 69; Van Bladel : *Leergang over zeerecht*, gedoceerd aan de Rechtsfaculteit der Vrije Hogeschool te Brussel : Algemeenheden over het schip.)

C) Door de rechtspraak :

Volgens een arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 10 Juni 1878 (Jur. Anv. 1879, I, 37) maken bedden (kooien) en het beddegoed van kapitein en scheepsbemanning, de huishoudelijke en keukenbenodigdheden en de scheepsproviand, deel uit van de uitrusting en inventaris van het schip, met andere woorden van al hetgeen noodzakelijk is voor het manoeuvreren, de zekerheid en het bestaan van het schip en onontbeerlijk om het schip toe te laten zee te kiezen.

Aangezien dezelfde bepaling geldt in het binnenvaartrecht, vermits artikel 272 der zeewet luidt dat de bepalingen van titel I, boek II van het Wetboek van Koophandel van toepassing zijn op de binnenschepen. (Zie eensluidend : Commissie van Beroep te Antwerpen, 21 December 1950, in zake Coclez, beslissing tegen dewelke beroepene niet bij de Raad van State is opgekomen.)

IX. — Samenvatting :

1° Schade aan het schip in het buitenland ontstaan wordt vergoed (artikel 1, § 2, der wet).

2° De inboedel der bemanning is een deel van het schip (geheel).

Dus : Schade aan de inboedel der bemanning wordt vergoed als deel van het geheel.

X. — Aangezien de beroepene ten onrechte als tweede argument aanhaalt dat het reciprociteitsakkoord dd. 14 Juni 1951 tussen België en Nederland de vergoeding uitsluit voor de huisraad en persoonlijke bezittingen van de leden der bemanning van een in Nederland verloren gegaan Belgische boot.

Aangezien immers dit akkoord alleen geldend is waar de Belgische wetgeving niet van toepassing is, d.w.z. in de gevallen waar de Belgische wet geen vergoeding toekent. In het huidige geval ontleent de beroeper zijn recht niet aan het reciprociteitsakkoord, doch rechtstreeks, volledig en uitsluitend aan het artikel 1 der wet van 1 October 1947, houdende herstelling der oorlogsschade aan private goederen, wanneer dit artikel wordt geïnterpreteerd volgens de redelijke, rechtskundige en billijke opvatting der principes door beroepene zelf aangenomen in de talrijke beslissingen supra opgesomd.

Aangezien overigens het reciprociteitsakkoord door de uitsluiting der schade aan huisraad en persoonlijke bezittingen aanneemt dat deze reeds door de België

sche wet vergoed wordt als accessorium van de boot, waarvan het universitas-begrip (casco, motor, zeil en treil en inventaris, hierboven uitgelegd) deze betwiste voorwerpen omvat en begrijpt.

XI. — Aangezien uit wat voorafgaat blijkt :

1° dat een binnenschip ook in niet-Belgische territoriale wateren mag varen in de uitoefening van het bedrijf;

2° dat in casu één zetschipper krachtens de wet aan boord moet aanwezig zijn en hij niet zonder persoonlijke inboedel aan boord kan vertoeven;

3° dat indien oorlogsschade toegekend wordt aan een in het buitenland beschadigd Belgisch binnenvaarttuig (artikel 1, § 2, der wet van 1 October 1947) en aan de schipper-eigenaar voor zijn inboedel, in buitenlandse wateren vernield, het redelijk en billijk is hetzelfde principe op de andere leden der bemanning toe te passen; dat de inboedel een accessorium van het schip is en men dus moet aannemen dat, wanneer het schip (hoofdzaak) vergoed wordt, het logisch is de inboedel (accessorium, onderdeel van het geheel) insgelijks te vergoeden;

4° dat in casu het recht op oorlogsschadevergoeding formeel wordt ontleend uitsluitend aan de wet van 1 October 1947 en niet aan het reciprociteitsakkoord tussen België en Nederland, dat vanzelfsprekend alleen daar geldend is waar de Belgische wetgeving niet van toepassing is.

Aangezien dus de vraag van beroeper gegrond voorkomt, voor zover de in zijn aangifte vermelde voorwerpen in aard, aantal en waarde, vermeld staan op de lijsten der mobiele eenheden, gehecht aan het Regentsbesluit dd. 27 Maart 1948;

Aangezien voor wat de roerende goederen betreft, partijen noch de materialiteit, noch de omvang der geleden schade betwisten;

Aangezien krachtens artikel 7, § 1, 4° der wet van 1 Augustus 1952, wijzigende artikel 8, § 2, 2° der wet van 1 October 1947, geen aftrek mag gedaan worden van enig abatement op de schade aan stofferende huisraad;

Aangezien de vergoeding dus de totale, huidige waarde der schade bedraagt;

Aangezien de schade, krachtens het Regentsbesluit dd. 27 Maart 1948, als volgt dient herleid : (volgt de opsomming van de verloren gegane goederen met schatting van hun waarde. — Red.)

dat deze vergoeding van 11.866 frank aan geteisterden toekomt voor de geheelheid en bij voorrang;

Om deze redenen,

De Commissie van Beroep te Antwerpen, rechtdoende op tegenspraak;

verklaart het beroep ontvankelijk;

vernietigt de bestreden beslissing;

beslissend in feite, zegt :

1° dat de benadeelde kapitein-zetschipper van de sleepboot « Charleroi N° 8 » was, dat opgeëist werd in de Dortse Kil (Nederland);

2° dat zijn roerende goederen toen eveneens verloren gingen;

3° dat voor de eigenaar-schipper steeds de roerende goederen, aanwezig op zijn in het buitenland beschadigd schip, vergoed worden door de Belgische Staat en de Commissie van Beroep;

beslissende in rechte, zegt :

1° dat artikel 1, § 1, der wet van 1 October 1947, gewijzigd door artikel 1 der wet van 1 Augustus 1952, bepaalt dat alleen de op Belgisch grondgebied geleden schade wordt vergoed, behoudens andere voorwaarden;

2° dat artikel 1, § 2 derzelfde zojuist aangehaalde wetten op deze een uitzondering maakt voor de Belgi-

sche boten en schepen, doch alleen wat de territorialiteit betreft;

3° dat de zetschipper bij ontstentenis van de schipper-eigenaar als diens lasthebber optreedt en als dusdanig van dezelfde voordelen moet genieten als de eigenaar-schipper;

kent derhalve aan de benadeelde een totale vergoeding toe van 11.866 frank;

verklaart deze beslissing uitvoerbaar na het verstrijken van de termijn van zestig dagen, gedurende welke een vordering tot nietigverklaring bij de Raad van State kan worden ingesteld.

NOOT : De beslissingen van dezelfde Commissie in zake Coclez en Alewaters, waarnaar in bovenstaande beslissing verwezen wordt, zijn verschenen in het R. W. 1950-1951, 1043, resp. 1326.

VREDEGERECHT TE EEKLO

11 Februari 1953.

Plaatsvervangend Rechter : M. P. Blomme,
Advocaten : Mrs J. Van Impe en Claeys-Bouuaert.

Belastingrecht. — Het woord « domicilie » heeft in het belastingrecht dezelfde betekenis als in het burgerlijk recht. — Uitlegging van art. 109 B.W. in beperkte zin. — Een aangifte in de belastingen betekent niet de erkenning van een belastingsschuld.

In artikel 1, 1°, van de wet op de successierechten van 27 December 1817, evenmin als in artikel 37, lid 2, van de wetten op de inkomstenbelastingen, heeft de wetgever een afwijkende betekenis toegekend aan het begrip « domicilie ».

De betekenis van het woord domicilie wordt dan ook bepaald door artikel 102 B. W., krachtens hetwelk iemands woonplaats zich bevindt waar hij zijn hoofdverblijf heeft, welke vraag staat ter beoordeling van de rechter over de feiten.

Het fiscaal begrip « domicilie » wijkt niet af van het burgerlijke. De woorden hebben in het belastingrecht dezelfde betekenis als in het burgerlijk recht, tenzij de wet uitdrukkelijk anders bepaalt.

Artikel 109 B.W. moet in beperkte zin worden uitgelegd, zodat tegelijk vereist wordt het werken in dienst van een ander en de persoonlijke aard van de prestatie.

Het feit dat de overledene tijdelijk hulp heeft verleend in het huishouden van haar broeder kan niet beschouwd worden als het vestigen van een woonplaats. De voorwaarden van artikel 1 der wet van 27 December 1817 zijn dus niet vervuld.

Het indienen van een aangifte in de belastingen betekent niet de erkenning van een belastingsschuld, maar de administratie der belastingen moet ambtshalve de belastingwet met juistheid toepassen.

Veraert en cs. t/ Belgische Staat (Minister van Financiën).

Gezien het dwangbevel dd. 20 October 1939, uitgaande van de heer Ontvanger der Registratie te Eeklo, uitvoerbaar verklaard op 21 October 1939 door de heer Vrederechter van het kanton Eeklo;

Gezien de betekening van dit dwangbevel bij exploitanten van deurwaarder M. Dewitte, te Eeklo, dd. 4 November 1939;

Gezien het dagvaardings-exploot dd. 21 Mei 1941

van dezelfde deurwaarder M. Dewitte, houdende verzet tegen voornoemd dwangbevel en ertoe strekkende dit verzet geldig te doen verklaren en dienvolgens voor recht te doen zeggen dat bedoeld dwangbevel zonder uitwerking zal blijven;

Overwegende dat de zaak ingeleid werd ter zitting van 28 Mei 1941, voorgezeten door wijlen de heer Vrederechter C. Butaye;

Overwegende dat zij herhaaldelijk werd uitgesteld; Overwegende dat de heer Vrederechter C. Butaye is overleden op 7 Mei 1947;

Overwegende dat partijen de zaak hebben hervat en opnieuw hebben gepleit ter zitting van 13 Februari 1952;

Overwegende dat luidens artikel 1, 1° lid, van de wet van 27 December 1817 successierechten geheven worden op de volledige nalatenschap van een ingezetene des Rijks; dat luidens het laatste lid als ingezetene des Rijks dient aangezien te worden hij die in het Rijk zijn domicilie of de zetel van zijn vermogen gevestigd heeft;

Overwegende dat de wetgever in deze bepaling evenmin als in artikel 37, lid 2, van de wetten op de inkomstenbelastingen, gewijzigd bij het K. B. 101 van 22 Februari 1935, een afwijkende betekenis heeft gehecht aan het begrip « domicilie » en tevens het vestigen van de zetel van zijn vermogen als een louter feitelijke kwestie aan de beoordeling van de feitenrechter heeft overgelaten;

Overwegende derhalve dat de betekenis van het woord « domicilie, woonplaats » dan ook bepaald wordt door artikel 102 van het Burgerlijk Wetboek, luidens hetwelk de woonplaats de plaats is waar iemand zijn hoofdverblijf heeft;

Overwegende dat deze plaats dient vastgesteld te worden door de feitenrechter (Verbr., 24 April 1893, Pas. 1893, I, 189);

Overwegende dat verweerder aanvoert dat het fiscaal begrip « domicilie » afwijkend zou zijn;

Dat inderdaad in het fiscaal recht begrippen voorkomen, die ondanks dezelfde bewoordingen, afwijkend zijn van het burgerlijk recht, doch dat, waar de wetgever dit niet uitdrukkelijk heeft gewild, dergelijke afwijking niet mag vermoed worden, nu ze reeds op zichzelf een inbreuk zou uitmaken op de continuïteit in het recht;

Dat inderdaad na lange betwistingen het Hof van Verbreking duidelijk heeft geoordeeld dat de regelen van het burgerlijk recht het fiscaal recht beheersen, zolang dit laatste er niet uitdrukkelijk van is afgeweken (Verbr., 9 Juli 1931, Pas. 1931, I, 218; zie de besluiten van de heer Gesché voor Verbr. 7 Juni 1934, Pas. 1934, I, 312: « Il est de principe en effet que la » loi fiscale est servée de la loi civile et que c'est en » celle-ci qu'elle trouve son assise, à moins que, sur » quelque point, elle ait clairement et formellement » exprimé sa volonté de la méconnaître et d'y déroger »);

Dat derhalve, nu de wetgever ten aanzien van het fiscaal recht niet uitdrukkelijk is afgeweken, de term « woonplaats » dezelfde betekenis heeft als in het burgerlijk recht (zie E. Ronse en Tiberghien: « Handboek der Inkomstenbelastingen », n° 13, p. 18: « termen als woonplaats... zullen dus dienen geïnterpreteerd te worden als dezelfde termen die in het B. W. voorkomen » (dezelfde, n° 36, p. 31);

Overwegende dat luidens artikel 109 van het Burgerlijk Wetboek meerderjarigen die *gewoonlijk* bij een ander werken of dienen, hun woonplaats bij deze laatste hebben, wanneer ze met hem in hetzelfde huis wonen;

Overwegende dat deze bepaling, die volgens de moderne auteurs niet meer beantwoordt aan de hedendaagse sociale werkelijkheid (zie Planiol et Ripert, 1^e uitg., d. I, n° 156, p. 173; De Page, d. I, n° 324, p. 382) beperkend dient geïnterpreteerd te worden en derhalve vereist wordt het samen aanwezig zijn van het effectief werken of dienen — hetgeen dienstverhouding veronderstelt — en de persoonlijke aard van deze prestatie;

Overwegende dat in feite de overledene, juffrouw Adriana Veraert, slechts een tijdelijke hulp kwam verschaffen in het huishouden van haar broeder, die weduwnaar geworden was, terwijl eveneens vaststaat dat zij vroeger haar woonplaats in België had willen vestigen, maar dat zulks haar niet werd toegelaten;

Dat dit tijdelijk verblijf bij haar broeder dan ook niet kan beschouwd worden als het vestigen van een woonplaats;

Overwegende dat zulks des te meer het geval is, daar ontgensprekelijk de zetel van haar vermogen in Nederland is gevestigd gebleven, nu blijkt dat de in België gedeponeerde gelden het kleinste deel van haar vermogen uitmaken;

Overwegende dat, waar vaststaat dat de voorwaarden van artikel 1 der wet van 27 December 1817 niet aanwezig zijn, het dwangbevel dd. 20 October 1939 op geen wettelijke grondslag berust en dat het verzet dienvolgens ontvankelijk en gegrond voorkomt;

Overwegende dat de fiscale wetgeving van openbare orde is en dat, waar de wettelijke voorschriften geen toepassing vinden, geen rechten kunnen geheven worden, ook wanneer de gebeurlijke belastingplichtige een aangifte heeft ingediend;

Dat inderdaad de aangifte geen contractuele erkenning van een belastingschuld inhoudt en dat integendeel het beheer ambtshalve de belastingwet juist dient toe te passen, (vgl. wat het principe betreft in zake inkomstenbelastingen, Verbr., 31 Mei 1949, Pas. 1949, I, 407; de besluiten van Advocaat-Generaal Ganshof van der Meersch en zie bepaaldelijk in deze besluiten p. 411, 1^e kolom);

Dat er derhalve geen aanleiding toe bestaat om hen, die verzet hebben gedaan, tot de kosten van hun gegrond verzet te veroordelen;

Om deze redenen :

Verklaren het verzet ontvankelijk en gegrond;

Zeggen derhalve voor recht dat het dwangbevel dd. 20 October 1939, uitgaande van de heer Ontvanger der Registratie te Eeklo, en uitvoerbaar verklaard door de heer Vrederechter van het kanton Eeklo op 21 October 1939, zonder uitwerking zal blijven;

Veroordelen verweerder, de Belgische Staat, in al de gedingskosten;

Zeggen dat er geen aanleiding bestaat dit vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

VREDEGERECHT TE KORTRIJK

27 Februari 1953.

Plaatsvervangend Rechter : M. Vandeputte.

Politierechter. — Vertegenwoordiging van de gedaagde door een gemachtigde (artikel 152 Sv.). — Vereisten waaraan de gemachtigde moet voldoen (artikel 9, lid 2 Rv.).

Krachtens artikel 152 Sv. kan de gedaagde voor de Politierechter in persoon of door een bij bijzondere volmacht gemachtigde verschijnen.

De vraag aan welke vereisten de gemachtigde moet voldoen, wordt beantwoord in artikel 9, lid 2, Rv., volgens hetwelk als gemachtigden alleen mogen optreden advocaten of bijzonder door de Rechter in elke zaak aanvaarde personen. Deze bepaling gaat uit van de gedachte, dat de advocaten in principe het monopolie hebben van het recht om voor anderen te pleiten. Op dit monopolie mogen slechts zelden uitzonderingen worden aanvaard. In het onderhavige geval blijkt de gemachtigde niet de bijzondere bevoegdheid en ervaring te hebben om de taak van de verdediger, nl. mede te werken tot de voorlichting van de Rechter, waar te nemen.

O. M. t/ R.

De eerste : Verdacht van te Kortrijk de 18 October 1952, op een openbare weg bestuurder van een motorvoertuig zijnde, niet voortdurend van zijn snelheid meester te zijn gebleven en deze niet derwijze te hebben geregeld, dat hij voor zich een voldoende ruimte behield om voor een hindernis zijn voertuig tot stilstand te brengen;

De tweede : Als burgerlijk verantwoordelijk voor de eerste.

Aangezien verdachte R. Paul niet verschijnt, noch iemand voor hem;

Aangezien ter zitting H., bediende, verklaart te verschijnen krachtens een volmacht, gegeven door de burgerlijke verantwoordelijke partij R. (Roger);

dat H. tot staving van zijn volmacht verder een brief voorlegt, gericht door de «Automobile Club du Nord de la France», aan de heer W., boekhouder (werkgever van H.), waarbij deze vennootschap geadresseerde W. verzoekt de vertegenwoordiging van haar lid te verzekeren, terwijl zij een schriftelijke volmacht verklaart bij te voegen;

Aangezien het Openbaar Ministerie zich tegen de verschijning van de heer H. als gemachtigde verzet;

Overwegende dat artikel 152 Wetboek van Strafvordering voorschrijft dat de gedaagde voor de rechtbank van politie verschijnt hetzij in persoon, hetzij bij bijzondere gemachtigde;

Overwegende dat dient te worden nagegaan welke de vereisten zijn om als gemachtigde te mogen verschijnen;

dat deze vraag beantwoord wordt door artikel 9 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, dat bepaalt dat buiten advocaten als gemachtigden slechts mogen verschijnen personen die door de rechter bijzonder aangenomen worden;

Overwegende dat deze bepaling moet worden verkregen door het feit dat de advocaten in principe het monopolie hebben van het recht voor anderen te pleiten (Rép. Prat. Avocats, 203-208);

Overwegende dat de heer Minister Bovesse in zijn omzendbrief in verband met die rechtsplegingsregel,

die ook de heer Vrederechter te Gent toepast (zie : 1e kanton Gent, 26 September 1952), alsmede de heersende rechtspraak op dit monopolie slechts zelden uitzonderingen aanvaarden;

Overwegende dat de gemachtigde in deze zaak niet als dergelijke uitzondering mag aangezien worden, afgezien van het feit dat hij niet blijkt de bijzondere de bijzondere bevoegdheid en ondervinding te hebben om de taak van de verdediger, het medewerken tot de voorlichting der rechtbank waar te nemen;

Overwegende dat het niet zonder belang is op te merken dat de volmachtgever hem daarenboven zeker niet kent en de automobielfclub zich trouwens niet tot hem, maar tot zijn werkgever richtte, zonder enig recht van vervanging, zodat, waren bovengemelde principes op zichzelf niet overduidelijk, er een zeer ernstige twijfel nopens de bedoeling van de volmachtgever en het werkelijk bestaan der voorgewende volmacht zou zijn;

Overwegende dat de rechtbank de verschijnende persoon niet als gemachtigde aanvaardt;

Om deze redenen,

Wijzende bij verstek jegens beide gedaagden; enz.

POLITIERECHTER TE BRUGGE

15 Januari 1953.

Rechter : M. Van Rollegem.

Gemeente. — Het feit van de publicatie ener gemeenteverordening moet bij betwisting door het O.M. worden bewezen. — Wijze van publicatie. — Bewijsmiddelen omtrent de publicatie.

In geval van betwisting moet het O. M. het feit van de publicatie ener gemeenteverordening bewijzen. De publicatie van gemeenteverordeningen geschiedt door proclamatie en plakbrieven (artikel 102 Gemeentewet); deze bepaling moet in die zin worden uitgelegd, dat een van de twee vormen van publicatie voldoende is.

Het feit en de datum van de publicatie worden bewezen door inschrijving in een door de burgemeester genummerd en geparafeerd register (K. B. van 12 November 1849).

De publicatie wordt afdoende bewezen door een getuigenschrift van het College van Burgemeester en Schepenen, ook door een getuigenschrift, afgeleverd door de burgemeester en een schepen, hetwelk zelfs niet moet mede ondertekend zijn door de gemeentesecretaris; eindelijk ook door bekendmaking in het Administratieve Memoriaal.

Ingevolge artikel 21 van de wet van 30 December 1887 is het verboden de wettelijkheid van de verordeningen te betwisten op grond dat zij niet gepubliceerd zijn bij wijze van proclamatie of plakbrieven, dit wat betreft de verordeningen van vóór de inwerkingtreding van deze wet.

De bij artikel 78 van de Gemeentewet voorgeschreven overmaking van een expeditie der verordening aan de Griffie van de Rechtbank van eerste aanleg en aan die van het Vrederecht kan niet worden beschouwd als een bestanddeel van de publicatie en is zonder enig belang voor de bindende kracht van de verordening.

O. M. t/ Stroobant en cs.

Aangezien de eerste, de tweede, de vierde en de vijfde verdachte, alhoewel behoorlijk gedagvaard, niet verschijnen, noch iemand voor hen;

Overwegende dat de derde verdachte opwerpt:

1° dat het Openbaar Ministerie moet bewijzen dat het politiereglement bestaat, d.w.z. op geldige wijze tot stand kwam, op geldige wijze werd gepubliceerd en van kracht is;

2° dat geen expeditie ervan berust ter Griffie van het Kantongerecht;

Overwegende dat de artikelen 78 en 102 van de Gemeentewet en het K. B. dd. 12 November 1849 bepalen op welke wijze de publicatie van de gemeenteverordeningen moet geschieden;

Overwegende dat de publicatie geschiedt door proclamatie en plakbrieven en dat de verordening van kracht wordt na vijf dagen (Gemeentewet, artikel 102); dat evenwel die wettekst moet uitgelegd worden in deze zin, dat een van de twee vormen van publicatie volstaat (Cassatie dd. 18 Juli 1887, in Rev. Adm. 1887, blz. 321; Wilkin: La Police communale, 1951, n° 30);

Overwegende dat het K. B. dd. 12 November 1849 de te volgen wijze om de publicatie te constateren voorschrijft; dat het feit en de datum van de publicatie bewezen worden door inschrijving in een register, door de burgemeester genummerd en geparafeerd; dat de publicatie afdoende bewezen wordt door een getuigschrift van het College van Burgemeester en Schepenen (Politie rechtbank St Joost ten Node, dd. 8 Augustus 1884, Pas. 1884, III, 331) of door een getuigschrift, afgeleverd door de burgemeester en een schepen; zelfs niet medeondertekend door de gemeentesecretaris (Cassatie, dd. 8 Mei 1950, Pas. 1905, I, 216), of ook nog door de publicatie in het Administratief Memoriaal (Politie rechtbank Luik, dd. 17 December 1947, onuitgegeven);

Overwegende dat ingevolge artikel 21 van de wet dd. 30 December 1887 het verboden is de wettelijkheid van de verordeningen te betwisten om reden ze niet gepubliceerd werden bij wijze van proclamatie of plakbrieven, dit wat betreft de verordeningen genomen vóór het in werking treden van deze wet;

Overwegende dat dan ook het Openbaar Ministerie, gezien de vooropgezette betwisting, het feit van de publicatie moet bewijzen;

Overwegende dat artikel 78 van de Gemeentewet bepaalt dat een expeditie van de verordening moet overgemaakt worden aan de griffie van de arrondissementsrechtbank en aan de griffie van het kantongerecht; dat evenwel de verzending aan de griffie niet kan aangezien worden als een bestanddeel van de publicatie en zonder enig belang is voor de bindende kracht van de verordening (Verbreking, dd. 9 Januari 1882, Pas. 1882, I, 25 en 898); dat de bewering van gedaagde, volgens dewelke de verordening niet ter griffie van het Kantongerecht zou berusten, zelfs moest hij dit bewezen hebben, ter zake niet afdoende is en van alle belang ontbloomt;

.....

Om deze redenen,

1° Beveelt aan het Openbare Ministerie het feit en de datum van de publicatie van de gemeenteverordening van Zedelgem dd. 4 Augustus 1893 op wettelijke wijze te bewijzen;

Stelt ten dien einde de zaak voor verdere behandeling uit tot de openbare zitting van 12 Februari a.s.;

2° Veroordeelt, enz.

BIBLIOGRAPHIE

Rechtskundige Opstellen, aangeboden aan Prof. M. R. P. CLEVERINGA. — Zwolle, N.V. Uitgeversmij Tjeenk Willink, blz. 440.

In het R.W. hebben wij t.z.t. medegedeeld, dat de bekende Leidse hoogleraar Prof. Mr. R. P. Cleveringa op 7 December 1952 door zijn oudleerlingen en collega's gehuldigd werd ter herdenking van de dag waarop hij voor 25 jaar zijn hoogleraarsambt had aanvaard (R.W. 1952/1953, 655). Ter zijner ere werd toen een bijzonder nummer uitgegeven van het Rechtsgeleerd Magazijn Themis, terwijl hem tevens een bundel opstellen van de hand van oud-leerlingen werd aangeboden.

Deze bundel is thans verschenen. Hierin zijn opgenomen:

I. Boon, Het oorlogsmisdrijf plundering (blz. 1-36); P. G. H. G. Brom, Misplaatst gebruik van bevoegdheid (Détournement de pouvoir) in het ambtenarenrecht (blz. 37-67); A. C. Van Empel, De aansprakelijkheid van de reder tegenover ladingbelanghebbenden (blz. 68-96); N. L. C. Fonckert, Smartegeld (blz. 97-113); D. Goedhuis, Artikel 5 van het luchtvaartverdrag van Chicago van 1944: Pacta sunt servanda (blz. 114-175); W. L. Haardt, De handelingsonbekwame in het burgerlijk geding (blz. 146-167); W. Hugenholtz, Over reconventie (blz. 168-214); J. E. M. Lippmann, Enige vragen rondom het arrest inzake R. T. M./Schraven Eysbouts (H. R. 31 Maart 1950, N. J. 1950, n° 592) (blz. 215-239); S. N. Van Opstall, De gevolgen van het faillissement voor de wederkerige overeenkomst krachtens welke roerend goed in eigendom werd overgedragen aan de schuldenaar (blz. 240-267); J. J. De Reede, Het Unieverdrag van Parijs betreffende de bescherming van de industriële eigendom (blz. 268-328); P. Sanders, Verantwoording van het bestuur in de publieke naamloze vennootschap (blz. 329-362); J. G. H. Saweplanna, Gedwongen deelneming aan een burgerlijk geding (blz. 391-415); J. J. Wolman, De opleiding van jonge juristen, die hun loopbaan zoeken bij de rechterlijke macht (blz. 416-440).

De verscheidenheid en de betekenis van deze opstellen is door deze opgave voldoende voor de belanghebbende lezer aangegeven.

In de bundel is verder opgenomen een foto van Prof. Cleveringa, de lijst van zijn juridische publicaties tot 1 September 1942 en een woord ter inleiding van Prof. Mr. E. Meyers.

B.

VICTOR René: De Vlaamse Rechtsliteratuur in België van 1940 tot 1950. — Overdruk uit Le Livre belge. Het boek in België (nr 3-4, 1951-1951), blz. 35.

De Nederlandse rechtsliteratuur in België heeft een aparte geschiedenis en eigen aspecten. Niemand kent deze geschiedenis en deze aspecten beter dan de hoofdredacteur van dit weekblad, die in 1935 hieraan een boek wijdde: « Een eeuw Vlaams Rechtsleven » en sedert de oprichting van het Rechtskundig Weekblad in 1931 daarin zijn overzichten van de Vlaamse rechtsliteratuur regelmatig publiceerde.

De redactie van *Le Livre Belge - Het Boek in België* kon dan ook bezwaarlijk op een meer bevoegd persoon dan Mr. R. Victor beroep gedaan hebben voor het schrijven van een studie over de Vlaamse rechtsliteratuur gedurende de jaren 1940-1950.

In deze studie vindt de lezer een praktisch volledig overzicht van wat gedurende deze tien jaar in het

Nederlands op het gebied van het burgerlijk recht, het strafrecht, het handelsrecht, het procesrecht, het staats- en administratief recht, het fiscaal en sociaal recht, het volkenrecht, het koloniaal en kanoniek recht, de rechtsphilosophie, de algemene rechtstheorie, de rechtsgeschiedenis, het vergelijkend recht, enz. in België werd gepubliceerd. Mr. Victor bespreekt deze geschriften op de hem eigen wijze, releveert hun hoedanigheden, wijst telkens waar het past op de afgelegde weg en de reeds bereikte resultaten. Hij vergeet daarbij niet de aandacht te vestigen op de voor de Vlaamse juridische wetenschap gelukkige gevolgen van een samenwerking tussen Vlaamse en Nederlandse juristen.

Zijn conclusie luidt optimistisch: « Een overzicht van de ontwikkeling der Vlaamse rechtswetenschap in België gedurende de laatste jaren doet een verbazende groei vaststellen en wettigt de hoop, dat binnen afzienbare tijd de Vlaamse en de Franse productie op het gebied der rechtswetenschap op een gelijk plan zullen staan en dat de Vlaams- en Frans-talige juristen in vreedzame wedijver zullen trachten steeds met meer enthousiasme elk in zijn eigen taal de wetenschap en het recht te dienen ».

B.

RIPERT Georges : Droit Maritime. Quatrième édition. Tome second : Crédit maritime. — Fortune de mer. — Transport maritimes; Tome troisième : Arbor-dage et assistance — Avaries communes — Assurances maritimes — Paris, Editions Rousseau et Cie, 1952-1953, pp. 963 et 904.

Er ligt een tijdruimte van meer dan twintig jaar tussen de derde en vierde druk van George's Ripert's *Droit maritime*. Wie beide uitgaven van dit voor de Franse rechtsliteratuur en -praktijk toonaangevende werk vergelijkt, constateert onmiddellijk, dat de auteur zijn boek grotendeels heeft moeten herschrijven. De sinds 1930 tot stand gekomen talrijke en belangrijke wetswijzigingen, de herziening van de York-Antwerp Rules, de nieuwe redactie van casco- en koopwarenpolissen, de evolutie van de rechtspraak enz. maakten inderdaad een nieuwe en ingrijpende bewerking noodzakelijk.

Bij de aankondiging van de verschijning van het eerste deel van deze nieuwe druk (R.W. 1950-1951, 812), hebben wij er aan herinnerd, dat naar het woord van Prof. Mr. Cleveringa Ripert's derde uitgave van zijn *Droit maritime* als het beste Franse werk over zeerecht moest aangemerkt worden wegens zijn « bondige helderheid, zijn volledigheid bij vermelding van elke overdaad en zijn meesterlijke beheersing der stof ». Deze uitspraak geldt in zo mogelijk nog grotere mate voor deze herdruk.

B.

Vlaamse Juristen,
abonneert U
op het
"Rechtskundig Weekblad"

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Algemene Vergadering te Kortrijk op 27 Juni a.s.

Het Verbond der Belgische Advocaten zond aan haar leden de hieronderstaande mededeling:

* * *

Wij verwachten U te Kortrijk, op 27 Juni 1953. Deze dag waarop de Vereniging haar statutaire bijeenkomst houdt, biedt de gelegenheid na te gaan wat er gepresteerd werd sinds enkele jaren, en wat nog te doen blijft. Al de Advocaten, die de inspanningen der Vereniging goedkeuren en ze willen steunen zouden aan deze manifestatie moeten deelnemen.

Wij rekenen er dus op U te Kortrijk te zien op 27 Juni a.s.

De Heer Minister van Justitie zal de vergadering met zijne tegenwoordigheid vereren.

Ter herinnering :

De toetredingen dienen ten laatste op 18 Juni 1953, Mr. Julien Mayeur, Dolfijnkaai, 6, Kortrijk, te worden.

Deelnemingskosten :

Lunch : 110 fr. (85 fr. voor de stagisten);

Banket : 275 fr. (200 fr. voor de stagisten).

Te storten, uiterlijk de 17 Juni, op de postrekening Nr 1085.89 van de Kortrijkse Balie.

VLAAMSE CONFERENTIE BIJ DE BALIE TE ANTWERPEN

Op Dinsdag 2 Juni bezocht de Vlaamse Conferentie het Studiecentrum van de Gerechterlijke Politie onder leiding van Commissaris Goossens en op Donderdag 4 Juni werd de gevangenis bezichtigd. Deze bezoeken werden belegd op verzoek der stagiaires. Deze waren dan ook talrijk opgekomen.

Op Vrijdag 12 Juni werd een aanvang gemaakt met de Herman DE JONGH-PRIJSKAMP. Mr. Jan Machiels behandelde het onderwerp « Het lekenement in de Jury »; Mr. Georges Van Reeth sprak over de Relativiteitstheorie van Einstein en Mr. Jan Goossens behandelde over « De grote verwachting der 20e Eeuw ».

De spreekbeurten getuigden van een zorgvuldige voorbereiding en vonden bij de confraters, die talrijk hun belangstelling toonden voor het werk der jongeren, een verdiende bijval. De overige ingeschreven stagiaires krijgen hun beurt op de vergadering van Vrijdag 19 Juni en 26 Juni. De uitslag van deze wedstrijd wordt bekend gemaakt op de plechtige openingszitting van het volgend rechterlijk jaar.

Op Zaterdag 13 Juni brachten een vijftigtal confraters, vele vergezeld van hun Dame, een bezoek aan de gebouwen van het N. I. R. te Brussel en aan het uitzendstation te Waver-Tombeek. 's Avonds werd te Tombeek-Overijse in het Restaurant « Les Quatre Rois » een diner opgediend. Er werd nog lang gezellig gepraat en slechts bij middernacht werd de terugreis aangevangen.

BALIE-SPORT ANTWERPEN

Van 22 tot 27 Juni e.k. richt Balie-Sport een tennistornooi in, waarin niet alleen talrijke advocaten, doch ook magistraten van de zetel en van het parket zullen deelnemen.

Het tornooi heeft plaats op de terreinen van de Brandt-Tennisclub, Ahornenlaan 31, Wilrijk.

Dit tornooi zal stellig veel belangstelling wekken.

MEDEDELINGEN

DE PROCES-VERZEKERINGEN NIETIG VERKLAARD DOOR HET HOF VAN BEROEP TE PARIJS

De eerste kamer van het Hof van Beroep te Parijs, onder voorzitterschap van de Eerste-Voorzitter Rousset, heeft zopas een arrest uitgesproken betreffende het zeer belangrijk vraagstuk der geldigheid van de proces-verzekering.

Daar onlangs nog in het Rechtskundig Weekblad aangaande dit vraagstuk een artikel werd gepubliceerd van de hand van Mr Gerard Van Hoof wenssen wij de bijzondere aandacht van onze lezers op dit arrest te vestigen.

Het geval was onderworpen geworden aan het Hof door 350 geneesheren, welke contracten van proces-verzekering hadden onderschreven. Evenals in ons land gelasten zich in Frankrijk zekere verzekeringsmaatschappijen, mits betaling van een jaarlijkse premie, te zorgen voor de verdediging van hun cliënten en de betaling van de proceskosten in alle rechtsgedingen welke de belanghebbenden te voeren hebben, hoofdzakelijk in zake ongevallen. Deze maatschappijen zijn in Frankrijk niet onderworpen aan de bijzondere wetgeving op de verzekeringen.

De Rechtbank van eerste aanleg te Parijs had deze contracten geldig verklaard.

Het Hof heeft zopas deze beslissing hervormd. De Heer Stafhouder Georges Chresteil is in het geding tussengekomen in naam van de Orde der Advocaten bij het Hof te Parijs.

In het geding hebben gepleit Mrs Maurice Jovart, Toulemon, Sevestre, Dislay en Gallié en na hun uiteenzettingen gehoord te hebben heeft het Hof de mening uitgesproken dat dergelijke contracten van proces-verzekering het gemeen recht te buiten gaan en voor de rechtsonderhorigen buitengewoon gevaarlijk zijn. Het arrest stipt aan dat het niet aannemelijk is dat een partij essentiële rechten zou opofferen, zoals deze betreffende de keus van de argumenten welke haar zaak tot een goed einde kunnen brengen, de mogelijkheid van het sluiten ener dading of het onderwerpen aan de hogere rechtsmacht van de beslissing die haar ongelijk zou gegeven hebben.

Het Franse blad « Le Monde », dat deze beslissing vermeldt, wijst op het groot belang van het arrest en onderlijnt dat het een sterke steun verleent aan een wetsvoorstel dat zopas neergelegd is geworden op het bureau van de Assemblée nationale door de Heren Ramarony, Vincent de Moro-Giafferri en Minjoz op de beteugeling van het onwettig uitoefenen van het beroep van advocaat. Het blad wijst er tevens op dat dit voorstel reeds belangrijke polemieken heeft uitgelokt betreffende de tussenkomen van zaakwaarnemersondernemingen en burelen van betwiste zaken in het modern economisch leven.

TIJDSCHRIFTEN

Algemeen fiscaal tijdschrift - n° 8-9.

Charles Annicq, Overzicht Openingsstaxe op drank-slijterijen. — Algemeenheden.

Nederlands Juristenblad - afl. 24.

Mr. F. M. J. Janssen, De aard van het verstek. — Mr. J. F. Jansen en Mr. M. E. Crijns, Nog eenmaal: Perikelen bij minnelijke verkrijging van ter onteigening aangewezen percelen. — Mr M. V. Polak, Het probleem der Eerste Kamer met o.m. van Prof. V. d. Pot.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie - n° 4299.

Dr E. D. Hirsch Ballin, De herziening der Auteurswet (V, slot). Prof. Mr. C. W. van der Pot, Het nieuwe B.W., het recht van aanwas. — Prof. G. de Grooth, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Verbintenissenrecht 1952 (V).

Journal des Tribunaux - n° 3885.

Cyr. Cambier, Le Conseil d'Etat et le contrôle de l'observation des formalités légales. — Jurisprudence.

Bulletin de la Fédération des Avoués de Belgique - n° 3.

Fernand Van Meenen, Suréance en référé. — Jurisprudence.

Recueil Général de l'enregistrement et du notariat - juin 1953.

Enregistrement. — L'article 214 j. du Code civil et les droits des tiers.

Revue de droit intellectuel l'ingénieur-conseil - n°s 3-4.

Dr K. Junckerstorff, La grandeur de certaines entreprises est-elle un mal? — Dr Breuer-Moreno, Le statut en Argentine des marques non enregistrées. — Jurisprudence belge.

Recueil Dalloz de doctrine de jurisprudence et de législation - 23° cahier.

R. Savatier, Les bénéficiaires du droit de préemption après décès du fermier. — J. Guionin, Le pouvoir d'appréciation du préfet en matière de dénomination des rues et places publiques.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"